

§ 12 MILJØGODKENDELSE
af svinebedrift

**Åbenråvej 140
6780 Skærbæk**

TØNDER KOMMUNE

Registreringsblad

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse af svinebedrift Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk
Dato for ikrafttrædelse:	13. oktober 2009
CVR-nr:	26547504
CHR-nr:	95114
Ejendomsnummer:	5500011073
Matr. nr.	matr. nr. 58 m.fl. Ø. Gasse, Skærbæk
Adresse:	Åbenråvej 140
Bedrifts ejer og Ansøger:	Brdr. Lund, Ballum A/S
Kontaktperson:	Hans Christian Lund, Vesterende 52, Ballum, 6261 Bredebro
Konsulent:	Ulla Refshammer Pallesen, Landbosyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
Tilsynsmyndighed:	Tønder Kommune
Rådgiver:	Orbicon, Ivan Holm, KS Anne H. Christensen
Kontrolleret af:	Flemming Refsgaard

Ikke-teknisk resumé

Brdr. Lund, Ballum A/S har søgt Tønder Kommune om tilladelse til udvidelse af den eksisterende produktion på bedriften, Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk.

Ansøgningen vedrører udvidelse af produktionen **fra** 7500 slagtesvin (30- 102 kg), svarende til 214,3 DE **til** en produktion af 13.500 smågrise, (7,2 – 30 kg) og 12.593 slagtesvin (30- 112 kg) svarende til 499,9 DE. Udvidelsen foregår i eksisterende bygninger der ønskes ombygget til at opfylde fremtidige krav til staldindretning. I et staldafsnit ønskes luften fra afkast ledt gennem biologisk luftvasker til reduktion af lugt og ammoniak. Der etableres ny gyllebeholder med overdækning. Alternativt ønskes produceret 11.252 slagtesvin i intervallet (30- 120 kg), under forudsætning af, at generkriteriet for lugt og merdepositionen af ammoniak kan overholdes.

Ejendommen indgår i selskabet Brdr. Lund Ballum A/S hvor i der ikke ejes jord. Jorden drives i selskabet Lund I/S, hvormed der indgået en aftale om udbringning af alt gylle fra bla. ejendommen Åbenråvej 140. Der er sideløbende med denne godkendelse meddelt godkendelse efter § 16 i Husdyrloven, til alle arealer i Lund I/S. Ud over gylleaftalen med Lund I/S er der indgået gylleaftaler med tre andre landmænd, hvor der meddelt § 16 godkendelse til ejendommen Kæpslundvej 2, 6780 Skærbæk.

Ammoniakkrav og lugtkrav er opfyldt. Arealrelaterede krav er behandlet i de 2 § 16 godkendelser.

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 3,6 km øst for Skærbæk By og ca. 2,2 km fra den samlede bebyggelse Øster Gasse,

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Tønder Kommune en § 12 godkendelse til ejendommen på en række anførte vilkår.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	4
Klagevejledning og offentliggørelse	6
Generelle vilkår	8
Drift og indretning	8
Årsproduktion	9
Vilkår for anlæg	10
Staldinventar- og drift	10
Ammoniakreducerende miljøteknologi	10
Lugt	11
Gødnings-opbevaring	11
Gyllehåndtering	11
Transport	12
Spildevand m.v.	12
Uheld og driftsforstyrrelser	13
Støj	13
Skadedyr	14
Støv	14
Lys	14
Oplag af olie og kemikalier	14
Affald	15
Vilkår for udspretningsarealer	16
Udbringning	16
Tønder Kommunes samlede vurdering	17
Undersøgte alternativer	17
Varetagelse af hensyn til landskab	17
Naboer – placering, – lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.	18
BAT anlæg mv.	20
Energi og ressourcer	21
Uheld og driftsforstyrrelser	21
Jord	21
Grundvand	22
Overfladevand	22
Natur	23
Miljøteknisk beskrivelse	26
Oplysninger om ansøger og ejerforhold	26
Oplysninger om ejendommens placering	26
Landskabelige hensyn	27
Husdyrgødning	28
Gødningsopbevaringsanlæg	28
Spildevand tilledt gyllebeholdere	28
Foder herunder opbevaring	29
Harmoniregler	31
Arealer	31
Bedriftens indretning og drift	32
Ressourceforbrug	34
Transport	35
Støj	35
Skadedyr	36
Affald	36
Farligt affald samt olie og kemikalier	37
Døde dyr	37
Spildevand	37
Bilag 1: Oversigtsplan over ejendom	38
Bilag 2: Staldopbygning	41
Bilag 3.0: Oversigt aftalearealer	42
Bilag 3.1: Aftalearealer og transportveje	43
Bilag 3.2: Aftalearealer og transportveje	44
Bilag 3.3: Aftalearealer og transportveje	45
Bilag 4: Ejendommen ift § 7 og § 3 natur samt natura 2000 områder	46
Bilag 5: Udpegede naboer ift. anlæg	47
Bilag 6: Luftvasker	48
Bilag 7: Beregninger, dokumentation for biologisk luftrensning	50

Indledning

Brdr. Lund Ballum A/S har ansøgt om en § 12 godkendelse jf. husdyrloven¹ af bedriften beliggende på adressen, Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk.

Der ansøges om en driftmæssig udvidelse af eksisterende besætning fra nuværende 214,30 DE fordelt på 7.500 slagtesvin (30-102 kg) til 499,90 DE fordelt på 13.500 smågrise (7,2 – 30 kg) samt 12,593 slagtesvin (30 – 112 kg) eller alternativt 11.252 slagtesvin (30 – 120 kg).

Miljøgodkendelsen udarbejdes af Tønder Kommune med bistand fra Orbicon.

Læsevejledning

Godkendelsen er opbygget, så vilkår står først sammen med konklusionerne fra den samlede vurdering, derefter følger Tønder Kommunes samlede vurdering samt en miljøteknisk beskrivelse af det ansøgte projekt.

Sagens bilag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Ansøgning af 02-07-2007 version 6, genberegnet 14. august 2009 med bilag.
- Diverse supplerende oplysninger fra Landbosyd, der er ansøgers konsulent.
- Kommentar fra nabo af 11. marts 2008, til Idehøringen

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i Husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse² samt Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Derudover er der foretaget en vurdering af ansøgningen jf. reglerne i habitatbekendtgørelsen³. Jf. denne skal kommunen før der træffes afgørelse til et husdyrbrug, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Da der er tale om anlæg til husdyrproduktion for mere end 210 dyreenheder i slagtesvin (over 30 kg) eller 2.000 stipladser, skal ansøgningsmateriale i henhold til Husdyrbrugloven § 55 offentliggøres således, at offentligheden får lejlighed til at se materialet og udtale sig herom.

Ansøgningsmateriale er offentliggjort den 26/02 2008 i Digeposten (Tønder).

Der er kommet en indsigelse i idehøringsfasen. Denne vil indgå sagsbehandlingen.

Udkast til miljøgodkendelse har været i nabo/partshøring fra d. 17. august 2009 til den 29. september 2009. Udkastet har været fremsendt til ejer samt kommunens vurdering af parter "enhver med væsentlig individuel interesse" (ses på nedenstående partshøringsliste).

Endvidere skal virksomheden og kommunen i forbindelse med godkendelse foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, som beskrives som "Bedst Tilgængelige Teknologi" (jf. BAT-notat/BREF-dokument for svine- og fjerkræbrug).

Husdyrlovens beskyttelsesniveau, afskæringskriterier

Godkendelsen er vurderet i henhold til lovens beskyttelsesniveauer, afskæringskriterier samt i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴, Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt Habitatbekendtgørelsen⁵.

Husdyrloven beskriver 4 beskyttelsesniveauer eller afskæringskriterier, nemlig:

1. Ammoniak
  - Det generelle ammoniakkrav
  - Det individuelle ammoniakkrav - Maksimal merbelastning af særlige naturområder (§ 7)

Det generelle ammoniakkrav er opfyldt, ved overdækning af gyllebeholder, og ved etablering af biologisk luftvasker i et staldafsnit, samt ved ændring af gulvsystem i de gamle staldafsnit. Det individuelle ammoniakkrav er overholdt, nærmeste § 7 ligger længere væk end 1.000 meter fra ejendommen.

2. Lugt
  - Nabo
  - Samlet bebyggelse
  - Byzone

Lugtkravene er overholdt. Nærmeste nabo er Åbenråvej 143, hvor den vægtede gennemsnitsafstand er 271,53 m. Nærmeste samlede bebyggelse er Øster Gasse, ca. 2.2 km fra ejendommen og nærmeste byzone er Skærbæk, der ligger ca. 3,6 km. fra ejendommen. I worst case (her produktion af slagtesvin 30-120 kg) er geneafstanden til nabo beregnet til 271 m. De øvrige lugt krav overholdes med god margin. Lugtkravet er overholdt ved installering af biologisk luftvasker.

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20/12/2006

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31/3/2009

³ Bekendtgørelse nr 408 af 01/05/2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

⁴ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006

⁵ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007.

3. Fosfor

- Natura 2000 områder overbelastet med fosfor
  - Lavbund
  - Lerjord
- Behandles i § 16 godkendelser.

4. Nitrat

- Overfladevand
  - Grundvand
- Behandles i § 16 godkendelser

Meddelelse om godkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Tønder Kommune hermed godkendelse til ovennævnte bedrift på nedenstående vilkår. Det er endvidere Tønder Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsareal og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden.

Godkendelsen omfatter udelukkende ejendommens erhvervsdel og forholdet til husdyrbrugslovgivningen. Godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. Byggeloven, Planloven, m.v. samt afledning af spildevand og overfladevand efter Miljøloven) skal søges separat og der skal bl.a. indhentes byggemeddelelse inden evt. byggeri må igangsættes.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Med denne godkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen frem til den 13. oktober 2017. Tønder Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud jf. Husdyrlovens § 40 stk. 2, bl.a. hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse. Det samme er tilfældet, hvis der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik således, at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller hvis der af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert

10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2017.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år betragtes det som kontinuitetsbrud. Så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Det er ikke hensigten at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, eller sygdom i besætningen betragtes som kontinuitetsbrud.

Klagevejledning og offentliggørelse

Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrloven, kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 11. november 2009 påklages til Miljøklagenævnet.

Klageberettiget er ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 84-87. Godkendelsen er offentliggjort ved annonce i Digeposten den 13. oktober 2009.

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i Lov om miljøgodkendelse af m.v. af husdyrbrug kapitel 7.

Eventuel klage stiles til Miljøklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, men indsendes skriftligt til Tønder

Kommune, Miljø og Natur, Rådhusstræde 2, 6240 Løgumkloster, som videresender klagen med sagens akter. Klagen skal være modtaget af Tønder Kommune senest ved kontortids ophør onsdag den 11. november 2009.

Hvis en godkendelse omfatter byggeri uden tilknytning til eksisterende bygninger eller som ikke er erhvervsmæssig nødvendig, må den ikke udnyttes før klagefristen er udløbet og en klage vil have opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet - jf. lovens § 81.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor godkendelsen på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

Med venlig hilsen

Flemming Refsgaard
Miljømedarbejder

Høring

Et udkast til godkendelse har været fremsendt til naboer og sagens parter i 6 uger:

Ejer:

Lund I/S, Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk

Naboer: (fundet ud fra beregning af konsekvensområde for det ansøgte dyrehold på ejendommen, konsekvensområde er beregnet til 861 m.:

- Knud Christian Birkmose Oksen Sølbækvej 1, 6780 Skærbæk
- Henrik Hasling Frandsen, Kæpslundvej 6, 6780 Skærbæk
- Christian Hansen, Kæpslundvej 2, 6780 Skærbæk
- Anders Sørensen, Åbenråvej 133, 6780 Skærbæk
- Trijntje Bosksma, Gasse Nyvang 7, 6780 Skærbæk som ejer af Åbenråvej 134 a og 134 b.
- Mona Pedersen Ib, Åbenråvej 139, 6780 Skærbæk
- Karl Abrahamsen, Åbenråvej 143, 6780 Skærbæk
- Anette M. B. Thiesen, Åbenråvej 149, 6780 Skærbæk
- Familien Bonniksen A/S, Malervej 12, 6710 Esbjerg, som ejer af Åbenråvej 151.
- Helene og Henrik Ehlers, Åbenråvej 131, 6780 Skærbæk

Ejere af aftalearealer:

- Lund I/S, Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk.
- Lars Gad, Vester Gasse 1, 6780 Skærbæk
- Christian Hansen, Kæpslundvej 2, 6780 Skærbæk
- Peter Steffensen, Tevringvej 10, 6780 Skærbæk

Konsulent:

Ulla Refshammer Pallesen, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa

Følgende er orienteret om at der er meddelt godkendelse:

- Miljøministeren: Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe. E-post: post@rib.mim.dk
- Sundhedsstyrelsen: Statsforvaltningen Syddanmark, Embedslægeinstitutionen, Storetorv 10, 6200 Aabenraa. E-post: syddanmark@statsforvaltning.dk
- Enhver med væsentlig individuel interesse (De parter og naboer der er blevet hørt ses i afsnittet "Høring" overfor).

- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Fiskeriforening, H.C. Andersens Boulevard 37, 1553 Købehvan V, e-mail: mail@fiskeriforening.dk.

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Tønder, Søren Eller, Leosallé 26, 6270 Tønder, E-post: soren@eller.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Sønderjylland v/Martin Iversen, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg. E-post: toender@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/Miljøkoordinator Morten Ringive. Sandbjergvej 1, 6400 Sønderborg. E-post: mri@fleggaard.dk
- Friluftsrådet v/Svend Kristiansen, Østerbyvej 32, 6280 Højer. E-post: fr@friluftsradet.dk

- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, E-post: husdyr@ecocouncil.dk.
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, E-post: dn@dn.dk.
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle, E-post: jkt@sportsfiskerforbundet.dk.
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk

- Konsulent Ulla Refshammer Pallesen, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa

Generelle vilkår

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter svinebruget på ejendommen Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk, vedrørende CHR nr. 95114 og CVR nr. 26547504.
2. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år gældende for bygningsmæssige ændringer efter godkendelsens meddelelse, og 5 år gældende for besætningsstørrelse, efter godkendelsens meddelelse.
3. Bedriften skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse, samt med de ændringer der eventuelt måtte fremgå af godkendelsens vilkår.
4. For at sløre indsigten til ejendommen, skal de eksisterende læhegn langs ejendommen øst og vest side bevares.
5. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen før landbruget foretager følgende:
  - Ejerskifte af virksomhed
  - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
  - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år.
6. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
7. Ved bedriftens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
  - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne.
  - Gyllebeholdere der ikke længere anvendes, skal rengøres.

Miljøteknisk vurdering

- Drift og indretning

Det forudsættes, at bedriften indrettes og drives i overensstemmelse med det i sagen forelagte. Oversigt over indretning fremgår af bilag 1.

Det vurderes, at ejendommen Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk ligger udenfor de områder, der har særlig interesse, hvad landskabelige værdier angår.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse, gældende for bygningsmæssige ændringer og 5 år gældende for besætningsstørrelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion.

Det vurderes at ejendommen ligger udenfor de områder, der har særlig interesse, hvad landskabelige værdier angår. Det vurderes endvidere at ejendommen ikke forringer de landskabelige, naturmæssige eller kulturhistoriske værdier, der ligger til grund for området status.

For at sløre indsigten til ejendommen fra bla. Åbenråvej, skal de eksisterende læbælter langs ejendommens øst og vestsider bevares.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at de stillede vilkår ved bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn.

Årsproduktion

8. Bedriften tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt:

- 13.500 smågrise, 7,2-30 kg (1900 stipl.) 77,14 DE

- 12.593 slagtesvin 30-112 kg (2830 stipl.) 422,77 DE

Alternativt kan slagtesvineproduktionen ændres til at der produceres:

- 11.252 slagtesvin 30- 120 kg (2704 stipl.) 422,8 DE.

I alt svarende til 499,9 DE ved begge vægtfordelinger.

Der kan anvendes alle % - fordelinger inden for de to vægtklasser for slagtesvin, da begge yderpunkter overholder afskæringskriterierne.

9. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og med vægtintervaller og stipladser som angivet i bilag 2.

10. Det maksimalt tilladte antal dyr i ovennævnte dyrekategorier på stald af gangen er 4730 (4604 hvis der produceres 30 – 120 kg slagtesvin) svarende til antallet af stipladser. Fordelingen skal være som angivet i vilkår 9.

11. Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gør dyreholdets størrelse som følge af tilpasninger pga. ændrede vægtintervaller så længe både det maksimale antal DE og geneafstanden for lugt ikke forøges.

12. Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når besætningen er nået op på en produktion svarende til 499,9. dyreenheder,

- Besætningens/produktionens størrelse den 13/10-2014

13. Der skal hvert år laves en opgørelse over besætningen størrelse og sammensætning. Opgørelsen skal kunne fremvises på tilsynsmyndigheden forlangende.

14. I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn skal afregning fra slagteriet for hele den animalske produktion, dækkende de sidste 3 års produktion ligge til rådighed for tilsynsmyndigheden. Afregningen skal kunne dokumentere antallet af slagtede svin de pågældende år. Derudover skal slagtesvinenes gennemsnitlige levende vægt fremgå af afregningen.

15. I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn skal afregning fra slagteriet og opgørelser fra CHR, svineflytninger eller lign. for hele den animalske produktion, dækkende de sidste 3 års produktion, ligge til rådighed for tilsynsmyndigheden

- Årsproduktion

De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelses⁶ definitioner.

Jævnfør vilkår 2 bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet inden for 5 år, gældende for dyreholdet. Derfor er der indsat et vilkår om egenkontrol, der skal dokumentere udviklingen i dyreholdet. Besætningsstørrelsen skal opgøres hver 3. måned.

Det vurderes, at der med rimelighed (+- 5-10%) kan reguleres i antal producerede slagtesvin, idet en normal slagtesvineproduktion kræver en vis fleksibilitet med hensyn til slagtevægt. Det er dog forudsat, at det samlede antal DE eller geneafstanden for lugt ikke forøges, da dette kræver godkendelse. Antallet af DE beregnes efter den til enhver tid gældende definition. Ligeledes må antallet af antal stipladser ikke overskrides.

Reguleringen er mulig at styre, idet slagtevægt fremgår af slagterifregninger eller planårsopgørelser fra slagteri.

⁶ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødnings, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006

Vilkår for anlæg

Staldinventar- og drift

16. Der skal være overbrusningsanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i samtlige stalde.
17. Ventilationsanlæg skal udføres således, at der ikke opstår væsentlige lugt- eller støjgener. Staldventilatorer skal renholdes og justeres jævnlige efter producentens anvisninger.
18. Bedriften skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for, hvad der er indført af renere teknologi siden sidst samt i hvilket omfang der er sket substitution af råvarer og hjælpestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

Ammoniakreducerende miljøteknologi

19. De 4 gamle staldafsnit, mærket 1.1.1 – 1.1.4 der skal renoveres, skal etableres med drænet gulv + spalter(33/67). Dette skal være udført inden et år efter godkendelsen er taget i brug.
20. Der skal etableres teltoverdækning på den nye gyllebeholder 1.1.10.
21. Der skal etableres et biologisk luftrensneranlæg med to moduler til rensning af al afgangsluften fra staldafsnittet mærket 1.1.6. Anlægget skal have en rensningseffekt ned til 1 ppm ammoniak. bilag 6 og 7 viser forudsætninger og beregninger på anlægget.
22. Det brugte vand fra det biologiske luftrensneranlæg skal ledes direkte til gyllebeholderen.
23. Det etablerede biologiske luftrensneranlæg skal være i drift året rundt.
24. Det biologiske luftrensneranlæg skal drives og vedligeholdes jf. fabrikantens vejledning.
25. Der skal være en stabil ledningsevne(konduktivitet). Udskrifter af ledningsevnen fra datastyringsenheden på luftrensneren skal indsættes i logbogen (grafer en gang pr. år, udskrifter fra datastyringsenheden på luftrensneren).
26. Der skal føres logbog over vandudskiftningen i luftrensneranlægget (grafer en gang pr. år).
27. Det skal indføres i driftsjournalen hvornår der er foretaget vedligehold af de biologiske luftvaskere og hvad der evt. er foretaget for at rette fejl og mangler.

Miljøteknisk vurdering

- Staldinventar- og drift

Det anbefales at overbruse i 2-4 minutter én gang i timen i slagtesvinestalde med lavtryksanlæg ved staldtemperaturer under 22°C, mens der ved staldtemperatur over 22°C anbefales overbrusning i 4-6 minutter hver halve time. Der er stillet vilkår til overbrusning, idet overbrusning, udover det dyreetiske aspekt, er vurderet at have en gavnlige miljøeffekt – f.eks ifht. minimering af støv- og lugtgener.

Ansøger har angivet, at ventilatorer renses efter hvert hold smågrise eller slagtesvin. Det vil sige, at ventilatorene renses ca. hver 3. måned

- Ammoniakreducerende miljøteknologi

Kravet om 15 % reduktion (2007) af NH₃ tab fra stald og lager er opfyldes ved etablering af biologisk luftvasker på stald 1.1.6, der indeholder 2 staldafsnit. Desuden overdækkes den nye gyllebeholder på 5000 m³. Gulvtypen i de 4 gamle staldafsnit 1.1.1 – 1.1.4 udskiftes fra fuldspaltegulv til drænet gulv/spaltegulv (33/67)

For at få den krævede effekt af de biologiske luftvaskere, skal al afgangsluft dvs. op til 60.000 m³ luft pr. time, der udsuges fra stald 1.1.6 udsuges gennem de 2 biologiske luftvaskere.

Herved opnås maksimal udnyttelse af luftvaskeren, med størst reduktion af ammoniak og lugtemmissioner til følge. Samtidig opnås det bedste klima, herunder arbejdsklima i stalden, når gulvudsugningen er i drift.

Staldanlæg og gylletanke ligger udenfor bufferzoner dvs. udenfor 1000 m fra et § 7 udpeget naturområde. Nærmeste § 7 område er en mose beliggende ca. 1,9 km nord for ejendommen. Den højeste merdeposition fra anlægget til naturområdet er beregnet til 0,05 kg N/ha.

Merdepositionen af ammoniak i natura 2000 området, Lindet skov m.m., der ligger lidt over 2 km øst for ejendommen, er 0,07 kg N/ha/år. Den samlede deposition i natura 2000 området fra ejendommen er 0,15 kg N/ha/år.

Tønder Kommune har derfor vurderet, at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig merbelastning i § 7 beskyttede naturtyper, samt i natura 2000 området Lindet Skov m.m.

Lugt

28. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt.
29. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

Gødnings-opbevaring

30. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed på ejendommen.
31. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
32. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gylle til drænsystemet

Gyllehåndtering

33. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
34. Det skal sikres, at der ved utilsigtet start af pumper ved gylletankene ikke pumpes gylle udenfor tankene.
35. Gyllen må først omrøres umiddelbart før udkørsel.
36. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal foregå på en plads med

- Lugt

Det er tilladelsesmyndighedens vurdering, at en væsentlig medvirkende faktor til begrænsning af emission, er opretholdelse af en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde, derfor er det stillet vilkår om renholdelse af bedriften og dens omgivelser. Der er desuden installeret biologisk luftvasker på 2 sektioner af slagtesvinestalden, denne har en effekt på 28 % ift. lugtemission fra staldafsnittet.

Det vurderes, at godkendelsen ikke vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme, da nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, samlede bebyggelse og byzone ligger udenfor den beregnede geneafstand.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

- Gødnings- opbevaring

Håndtering af gødning foregår som gylle. Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen rækker til 13-14 mdr., så Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav er derfor opfyldt på ejendommen.

Det vurderes, at bedriften med de stillede vilkår lever op til BAT. Når der ved indvendig og udvendig inspektion står "om muligt", er det ikke intentionen at hele beholderen skal frilægges for inspektion, men blot at den en gang om året efterses for evt. revner mm.

Alle afløbsbrønde skal sikres mod tilledning af vand, saft og gylle fra gyllebeholdere og befæstede arealer, hvor der kan være spild af foder og husdyrgødning. Afhængig af terrænforhold er det nødvendigt at have fokus på alle risici.

- Gyllehåndtering

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses f.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udsprengning.

Det vurderes, at kranpumpe på vogn med returløb vil medføre

afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

37. Pumpning af gylle fra stalde til gyllebeholder skal ske indenfor tidsrummet kl. 07.00 – kl. 18.00, og bør så vidt muligt ske på samme dag fra alle stalde.
38. Pumpning og udkørsel af gylle må ikke foretages på lørdage, søn- og helligdage.

Transport

39. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.
40. Transport af gylle mellem ejendommen og arealerne vest og syd for Skærbæk By skal ske med lastvogn eller med transportvogn, der ikke anvendes til udspreddning af husdyrgødningen i marken.

Spildevand m.v.

41. Spildevand fra rengøring af stalde, o.l. skal ledes til samletank eller gyllesystem.
42. Rengøring af sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder/gyllebeholder.
43. Al vask af maskiner og redskaber, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.

tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning.

Med baggrund i den meget snævre afstand mellem vægget gennemsnitsafstand til nabo og den beregnede geneafstand, samt det forhold, at der i forbindelse med idehøringen er indkommet ønske fra nabo, dog ikke nærmeste nabo, om at reducere lugtgenerne mest muligt, er der stillet vilkår til gyllehåndteringen, der sigter mod at reducere lugtgener i forbindelse hermed. B.l.a. vilkåret om at udpumpe gylle fra alle stalde samme dag, der har til formål at reducere antallet af dage med forøgede lugtgener.

I øvrigt henvises til nye skærpede regler for gyllehåndtering i Bekendtgørelse om ændring af Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 736 af 30/06/2008

- Transport

Bedriften ligger hensigtsmæssigt ift. til- og frakørselsforhold og en del af transporterne til og fra marker sker udenfor byer og landsbyer. For at mindske gener fra transport henstilles til, at transport med gylle foregår indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

For at minimere risikoen for spild og antallet af transporter, er der stillet vilkår om, at transport til arealerne vest og syd for Skærbæk By skal ske med lastvogn eller med transportvogn, der ikke anvendes til udbringning i marken.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

- Spildevand

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. Der er derfor stillet vilkår om, at vask skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Herved vil vaskevandet blive ført til gyllebeholderen og udspredd med gyllen, hvilket vil være en miljømæssigt forsvarlig løsning. Der er ligeledes stillet vilkår om, at vaskepladsen skal anvendes ved påfyldning af sprøjtemidler.

Indvendig skylning af marksprøjten kan dog foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.

Uheld og driftsforstyrrelser

44. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
45. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes senest 2 måneder efter meddelelsen af denne godkendelse dvs. den xx til tilsynsmyndigheden.
46. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige der færdes på ejendommen og findes i et sprog, der kan forstås af de ansatte.
47. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder / miljømyn- dighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Støj

48. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode:

Dag	kl. 07-18	55 dB(A)	(8 timer)
Aften	kl. 18-22	45 dB(A)	(1 timer)
Nat	kl. 22-07	40 dB(A)	(½ timer)
Lørdag	kl. 07-14	55 dB(A)	(7 timer)
Lørdag	kl. 14-22	45 dB(A)	(4 timer)
Søn- og helligdag	kl. 07-22	45 dB(A)	(8 timer)

49. Maksimal værdien må om natten ikke overstige 55 dB(A).
50. Såfremt de stillede støjkraav ikke er overholdt, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.
51. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkraav er overholdt.
52. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere støjgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.
53. Støjmåling kan max. kræves 1 gang årligt på tilsynsmyndighedens forlangende, med mindre der er konstateret overtrædelse af gældende regler/(vilkårsbestemte) støjgrænser. Målingerne skal udføres i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger herom.

- Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn. Dette gør sig ligeledes gældende ved tankning af diesel. Beredskabsplanen skal indeholde procedurer for reaktionerne ved sådanne forhold.

Udover at være BAT, så er det Tønder Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden og relevante myndigheder, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året, og den skal være kendt af gårdens ansatte mm. og andre, der har deres daglige gang på bedriften. For at alle skal kunne få adgang til planen, skal den være let tilgængelig og synlig og såfremt der er udenlandsk arbejdskraft, findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.

- Støj

Der etableres ikke nye støjende anlæg i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste naboer ligger så langt fra bedriften, at der vurderes ikke at kunne opstå gener.

Det bemærkes, at brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Skadedyr

54. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.
55. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

Støv

56. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal, vurderet af tilsynsmyndigheden.
57. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener ved håndtering af foder undgås.

Lys

58. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
59. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Oplag af olie og kemikalier

60. Olier og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplag af må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.
61. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes eventuelt med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.
62. Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand/grundvand.

- Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

- Støv

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Foderet snegles direkte fra korngraven over i de indendørs siloer og fra siloerne trækkes det ind i blandekaret ved kæde-træk i rørsystem. Det vurderes, at der ingen eller kun få støvgener er for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet.

Disse processer må anses for mindre støvende end ved flytning af foder med blæser. Vurdering er derfor set i relation til afstanden til naboer der er omkring 270 m., at der ikke vil være væsentlige støvgener fra ejendommen.

- Lys

Der er udelukkende etableret udendørslamper på gavlen ved foderladen.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

- Oplag af olie og kemikalier

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier og kemikalier opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb.

Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof mm, er der stillet krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Affald

63. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
64. Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen, bortset fra haveaffald i mindre mængder.
65. Der skal føres register over affaldsproduktionen på landbruget. Registreringen skal for hver fraktion indeholde en beskrivelse af art, mængde og sammensætning. Registreringen skal gemmes i mindst 5 år og fremvises på tilsyn.
66. Bedriftens olie- og kemikalieaffald skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
67. Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende og placeres på et egnet sted, således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.
68. Affald skal opbevares og bortskaffes iht. kommunens til enhver tid gældende regulativer.

Affald

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen og bortskaffelse skal ske i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Der gøres opmærksom på at der er øvrige regler i Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11. maj 2007.

Vilkår for udspretningsarealer

Udbringning

69. Der skal være dokumentation for at al husdyrgødning fraføres og udspredes på aftalearealer.
70. Der må kun ske afsætning af husdyrgødning til udspretning på de i ansøgning angivne aftalearealer (jf. bilag 3) samt i henhold til gældende regler.
71. Der skal foreligge en skriftlig gylleaftale for aftalearealerne inden udbringning på disse arealer
72. På aftalearealerne må der afsættes flg. til hver bedrift:

Bedrift	Mark areal.	Samlet DE og gennemsnit DE/ha
Lund I/S Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk	749,29 ha Arealer godkendt i § 16 godkendelse	1049 DE 1,4 DE/ha
Lars Gad, Vester Gasse 1, 6780 Skærbæk	32,8 ha	45,9 DE 1,4 DE/ha
Christian Hansen, Kæpslundvej 2, 6780 Skærbæk	98,1 ha Arealer godkendt i § 16 godkendelse	71 DE 0,72 DE/ha
Peter Steffensen, Tevringvej 10, 6780 Skærbæk	51,5 ha	72 DE 1,4 DE/ha

Miljøteknisk vurdering

- Udbringning

Til ejendomme Åbenråvej 140 er der ikke tilknyttet udbringningsarealer. Ejendommen Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk er en del af Brdr. Lund Ballum A/S, der ejer flere ejendomme.

Derfor dækker gylleaftalen mellem Brdr. Lund Ballum A/S, og Lund I/S flere DE end der meddeles tilladelse til i denne godkendelse.

Arealerne under Lund I/S omfatter både ejede og forpagtede arealer.

Arealerne under Lund I/S og Christian Hansen Kæpslundvej 2, 6780 Skærbæk, er godkendt i særskilte § 16 godkendelser.

Harmonikravet er overholdt med 1.4 DE/ha

For arealerne under Kæpslundvej 2, kan der kun udbringes 0.72 DE/ha i gennemsnit, da Christian Hansen selv ønsker at udbringe husdyrgødning fra egen kvægbedrift op til 1.5 DE/ha

Tønder Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet samt kommunens registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Tønder Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier.
- driften kan ske uden væsentlig gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- bedriften drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT),

der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbar over for næringsstofpåvirkning.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen afskæringskriterierne, derfor meddeler Tønder Kommune miljøgodkendelse til bedriften på en række vilkår.

Undersøgte alternativer

Ansøger har overvejet følgende væsentlige alternative muligheder/ 0-alternativet.

En udflytning af hele staldanlægget for at komme længere væk fra nærmeste naboer er ikke realistisk. Som udgangspunkt er nul-alternativet, at der ikke bygges og udvides på ejendommen. Overvejer kommunen at meddele afslag til det ansøgte, vil ansøger dog gerne i dialog med kommunen om, hvilke andre muligheder, der er for udvidelse.

Ønsket om at udvide produktionen skal ses i sammenhæng med strukturudviklingen i landbruget. Øget konkurrence, øgede omkostninger og faldende priser på landbrugsprodukter samt bortfald af tilskud medfører behov for rationalisering, øget specialisering og større produktioner. Større produktionsenheder forbedrer muligheden for at tiltrække og fastholde arbejdskraft på bedriften – hvilket igen giver en større fleksibilitet for landmanden, herunder mulighed for at deltage i familieliv og ferie.

Ud over de forhold ansøger har anført, vurderer Tønder Kommune også, at den nuværende placering relativt langt fra byzone og samlede bebyggelser, med en koncentreret bygningsmasse med læhegn til begge sider, gør at placeringen

ud fra afstand til samlede bebyggelser, og afstand til naboer, samt med sløret indsigt fra Åbenråvej, er hensigtsmæssig.

Tønder Kommune vurderer samlet set ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.

Kommentarer til udvidelsen

I foroffentlighedsfasen er der indkommet bemærkninger til det ansøgte projekt. Bemærkningerne indgår i den samlede sagsbehandling.

I nabo/partshøringen er der ikke kommet bemærkninger til udkast til miljøgodkendelse.

Udtalelse fra andre myndigheder

Ikke relevant i forbindelse med sagsbehandlingen.

Påvirkning af omgivelserne

I det følgende behandles det ansøgte i forhold til

- Landskabet
- Naboer (placering, lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.)
- BAT staldanlæg mv.
- Energi og ressourcer
- Uheld og driftsforstyrrelser
- Jord
- Grundvand
- Overfladevand
- Natur

Varetagelse af hensyn til landskab

Den nye godkendelsesordning gennemfører VVM-direktivet og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrbrug og samler kravene til ansøgning og myndighedsbehandling med de relevante dele fra bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed og planlovens bestemmelser om landzoneregulering.

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 3 km øst for Skærbæk, som er den nærmeste byzone i området.

Der er tale om et åbent landskab, med spredte landbrugs-ejendommen og beboelser. Mange af markerne er adskilt af læhegn og der er enkelte skovområder. Ejendommen er mod øst og vest delvis skjult af læhegn. Nærmeste § 3 natur område(naturbeskyttelsesloven) er en sø ca. 350 meter nord-nord - øst for ejendommen samt en mose ca. 650 meter syd for ejendommen. Nærmeste § 7 naturområde(Husdyrloven) er en højmosé, der ligger ca. 1900 meter nord for ejendommen. Der er 2,2 km til nærmeste habitatområde, der er Lindet Skov Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov.

Udvidelsen sker i eksisterende byggeri og der skal dog etableres ny gyllebeholder på ca. 5000 m³, i sammenhæng med de øvrige bygninger og anlæg på ejendommen.

Den nye gyllebeholder overholder gældende afstandskrav, men overdækkes som virkemiddel iht. ammoniakdepositionen. Det nye byggeri er ikke beliggende i bygge- og beskyttelseslinjer, jr. Regionplan 2005.

Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg – efter udbygningen – vil fremstå som en driftsmæssig enhed, der kræves således ikke tilladelse efter § 22 i husdyrloven (dvs. tilladelse til byggeri uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Der er dog af landskabelige hensyn stillet vilkår om, at der altid skal være læbælter på øst og vest siden af ejendommen.

Det vurderes, at de landskabelige interesser ikke tilsidesættes, når vilkår om læbælter efterleves.

Det vurderes, at de stillede vilkår ved bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder hensyn til varetægelse af landskabelige hensyn.

Naboer – placering, – lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.

I Idéhøringsfasen er der indkommet en henvendelse fra Åbenråvej 131, bl.a. ift. lugtproblemer fra ejendommen, som beboerne på Åbenråvej 131 føler sig meget generet af. Der er derfor i henvendelsen stillet forslag om låg på alle gyllebeholdere, samt rensning på alle afkast. Henvendelsen indgår i den samlede vurdering.

Der er ansøgt om tilladelse til etablering af et dyrehold svarende til 499,90 DE i smågrise og slagtesvin. De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse.

Godkendelsen bortfalder for så vidt angår de bygningsmæssige ændringer, samt opførelsen af gyllebeholderen, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug. Med hensyn til det ansøgte dyrehold, sættes fristen for fuld udnyttelse på 499,90 DE til 5 år fra meddelelse af denne godkendelse. Denne relativt lange frist gives, da ansøgningen bygger på at der kan produceres 4.45 hold slagtesvin fra 30 – 112 kg, alternativt 4.2 hold slagtesvin 30 – 120 kg. Dette forventes ikke muligt pt., hvor det forventes, at der kan produceres, 4, 2 hold slagtesvin 30 – 112 kg alternativt 4 hold slagtesvin 30 – 120 kg.

Der er indsat et vilkår om egenkontrol, der viser dyreholdets størrelse pr. år, indtil størrelsen af den ansøgte dyrehold er opnået, eller på størrelsen på 5 årsdagen for meddelelse af denne godkendelse.

- tidsplan for udbygningen

Så snart godkendelsen er meddelt igangsættes det ansøgte byggeri.

- placering af nye anlæg

Det er Tønder Kommunes vurdering, at placeringen af den nye gyllebeholder ligger i god sammenhæng med de øvrige driftsbygninger. Det vurderes også, at de eksisterende læhegn med deres placering tæt på bygninger og tekniske anlæg virker afskærmende ift. ejendommen og de omkringboende. Der er stillet vilkår om at bevare disse læhegn.

- kumulativ effekt

Oplysningerne om kumulation skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse eller nabo, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Det er blevet oplyst, at der ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone.

- lugt

Det vurderes, at der med rimelighed kan reguleres i størrelsen af producerede slagtesvin, gående fra en produktion, hvor alle slagtesvin produceres i intervaller 30 – 112kg eller alle slagtesvin produceres i intervallet 30 – 120 kg, samt alle variationer her imellem. Vurderingen bygger på, at afskæringskriterierne for ammoniak og lugt kan overholdes i begge yderpunkter, og derfor også for alle mellem løsninger. Der er i øvrigt kun meget lille forskel på afskæringkriteriet for lugt, der stiger fra 267 m til nabo til 271 m til nabo, i de to yderpunkter, hvor det er produktionen af de tunge svin der lugter mest. Der er selvfølgelig en forudsætning, at de ansøgte 499,90 DE ikke overskrides.

Nærmeste nabobeboelse, der ikke er et landbrug, ligger 271,53 meter (vægtet gennemsnitsafstand) fra staldanlægget. Den ukorrigerede geneafstand er beregnet til 269,40 meter (271 m 120 kg svin). Nærmeste samlede bebyggelse og byzone ligger mere end 1 km fra bedriften. For begge disse områder er genekriteriet overholdt, da den ukorrigerede geneafstand er kortere end afstanden til områderne

Geneafstande (i meter) fra hver enkelt ejendom er beregnet som følger:

	Beregnet geneafstand i meter ukorrigeret.	Faktisk afstand i meter (nærmeste stald)
Enkeltbolig ^{*)}	269,40* (271 fra 120 kg svin)	271,53**
Samlet bebyggelse	567,34	2213
Byzone	746,07	3838

^{*)} Korrigeret geneafstand er beregnet, men er lig med ukorrigeret geneafstand.

^{**)} Vægtet gennemsnitsafstand.

Den korrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor der er korrigeret for bl.a. vindretning og udegående dyr. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscrening af staldafsnit, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Der er stillet krav om overbrusningsanlæg (er etableret på bedriften) for på den måde at sikre, at grisene har mulighed for afkøling i varme perioder (grise har ikke svedkirtler). Samtidig kan en god drift og styring af overbrusning af gødearealer medvirke til at kontrollere dyrenes gødeadfærd og dermed medvirke til at sikre, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager. Herved mindskes både lugtgener og ammoniaktab, og muligheden for udklækning af fluelarver reduceres. Endvidere kan overbrusningsanlæg have en positiv effekt på mængden af støv i stalden.

Håndtering af gødning uden for staldanlægget, herunder udslusning til opbevaringsanlæg, omrøring og overpumpning til gyllevogn, kan også give anledning til lugt. For at reducere lugten ved naboer, er det hensigtsmæssigt, at udslusningen af gødning fra staldene til gyllebeholderne sker på samme dag fra flest mulige staldafsnit, eller på en fast uge dag. Der er stillet vilkår om, at der ikke må ske udslusning af gylle fra stalde til gylletanke lørdage- og søndage, samt helligdage.

Det vurderes, at godkendelsen vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme, men dog indenfor de fastsatte rammer, da nærmeste nabobeboelse, ligger udenfor den beregnede geneafstand. Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

- Støj

På grund af afstanden til nærmeste nabo vurderes landbrugets faste anlæg m.v. ikke at give anledning til en støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre gener for de omkringboende.

Derfor er det ikke fundet nødvendigt at kræve en støjmåling udført. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger efter nærmere definerede anvisninger, som svarer til Miljøstyrelsens vejledninger.

- Fluer mm.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium opdateres 1 gang årligt.

- Støv

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

- Lys

På bedriften er der kun belysning på ladens gavl, hvorfor det ikke forventes at give væsentlige problemer.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

- Affald

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen.

Tønder Kommune har ingen indsamlingsordning, men en anvisningsordning. I praksis betyder det, at bedriften selv skal lave en aftale med en transportør om at få hentet det sorterede affald og bragt affaldet til et behandlingsanlæg. Transportøren skal være registreret i kommunen, og kommunen skal have en anvisningsaftale med modtageanlægget.

Ønsker man at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal der gives dispensation fra Tønder Kommune.

Oplag af affald må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak samt uhygiejniske forhold.

- Transport

Bedriften ligger hensigtsmæssigt ift. til- og frakørselsforhold og transporter til og fra marker sker for en del af arealerne udenfor landsbyer samt med kun få beboelser langs vejen. Dog må det forventes, at alle transporter til og fra ejendommen med foder, dyr o.l., samt fjerntransporter af gylle til arealerne syd og vest for Skærbæk By, skal passere enten Arild By, Skærbæk By eller den samlede bebyggelse Øster Gasse. Mængden af disse transporter forventes at stige med ca. 25 %, her af udgør gylle og fodertransporter den største stigning (ca. 20 af de 25 %). Der henstilles til at transporterne sker i dagtimerne, samt at gylle transporterne ikke sker gennem Skærbæk By, Arild By eller Øster Gasse på lørdage, søndage og helligdage, eller mellem kl. 18.00 og 07.00. Transport i forbindelse med andet sæsonbetonet markarbejde er undtaget men skal søges begrænset.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Det ansøgte vil som nævnt betyde en forøgelse af forbruget af foder m.v. og en øget transport til og fra ejendommen. Forøgelsen af antallet af transporter er efter kommunens opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende.

BAT anlæg mv.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er der foretaget en vurdering af begrundelserne for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på ejendommen / bedriften er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger. De vigtigste anvendte virkemidler er:

Virkemiddel	Effekt
Staldsystem	Ændring af gulvene i de gamle staldafsnit fra fuldspaltegulve til et drænetgulv/spaltegulv (33/67%). Dette giver en reduktion i ammoniak emissionen.
Gyllelagune og overdækning	Mindre ammoniakfordamp-

af gyllebeholder	ning
Biologisk luftvasker	Reducerer ammoniakemission samt lugt fra staldene
Overbrusningsanlæg	Forbedret gødeadfærd hos grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre, samt reduktion af evt. støvgener.

Andre BAT-teknologier er fravalgt med følgende begrundelser:

Virkemiddel	Begrundelse for fravalg												
Køling af kanalbund	Skraber og køling af kanalbund er ikke aktuelt, da der er tale om udvidelse i eksisterende stald. Etablering af skraber og køling af kanalbund vil kræve en total renovering af stalden. Der står således også i BAT-bladet "Køling af gyllen i svinestalde", at gyllekøling ikke umiddelbart kan etableres i eksisterende stalde.												
Gylleforsuring	Fravalg med baggrund i proportionalitet, særligt da der er tale om udvidelse i eksisterende stald. Der regnes med en omkostning på 20 kr. pr. produceret svin.												
Kemisk luftvasker	Der er valgt biologisk luftvasker, da denne vurderes at give en 30 % reduktion i lugt ud over ammoniakfjernelsen.												
Mere effektiv fodring	Der udarbejdes løbende foderplaner i samarbejde med konsulent, med der er ikke stillet krav til foder sammensætning.												
Benzoesyre i foderet	Umiddelbart vurderes det, at de vejledende niveauer for råprotein og fosfor i BAT-foder kan overholdes: <table border="1" data-bbox="1027 1288 1481 1637"> <thead> <tr> <th>Art</th> <th>Fa-ser</th> <th>Indhold af råprotein (% i foder)¹⁾</th> <th>Samlet fosforindhold (% i foder)²⁾</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Slagtesvin</td> <td>25-50 kg</td> <td>15-17</td> <td>0,45-0,55</td> </tr> <tr> <td>Slagtesvin</td> <td>50-110 kg</td> <td>14-15</td> <td>0,38-0,49</td> </tr> </tbody> </table>	Art	Fa-ser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾	Slagtesvin	25-50 kg	15-17	0,45-0,55	Slagtesvin	50-110 kg	14-15	0,38-0,49
Art	Fa-ser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾										
Slagtesvin	25-50 kg	15-17	0,45-0,55										
Slagtesvin	50-110 kg	14-15	0,38-0,49										

1) Med tilstrækkeligt afvejet og optimal tilførsel af aminosyrer

2) Med tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af fx højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase

Der benyttes ikke benzoesyre i foderet. Da foder fermenteres, er der en surhedsgrad, således at det formodentlig ikke vil give en væsentlig effekt at tilsætte benzoesyre. Benzoesyre er derfor fravalgt.

Tønder Kommune vurderer, at der med ovennævnte til- og fravalg er taget de nødvendige forholdsregler under indtryk af økonomisk proportionalitet.

Energi og ressourcer

Ved jævnlig aflæsning af energimålere og vandmålere kan man hurtigt danne sig et overblik over forbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssigt opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift ift. ressourcer er BAT følgende:

- At man gennemgår bedriften med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med sit energiselskab
- At man fører regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning, samt minimerer forbruget pr. produceret enhed.
- At vandingssystemet vedligeholdes således, at vandspild undgås
- At der anvendes energibesparende belysning
- At opdage og reparere evt. lækager hurtigst muligt.
- At man til stadighed renholder og vedligeholder anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt.
- At man udskifter miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.
- At der anvendes de bedste foderblandinger til effektivisering af fodringen og minimering af udskillelsen af næringsstoffer

Det er kommunens opfattelse, at landmanden igennem den beskrevne drift, god landmandspraksis og via uddannelse og dygtiggørelse indenfor landbrugsdriften mm. overholder kravet om BAT.

Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn.

Udover at være BAT, så er det Tønder Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Det giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin bedrift og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal æn-

dres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Planen skal ikke kun omfatte de uheld der kan ske på selve ejendommen, men skal ligeledes omfatte f.eks. beredskab i forbindelse med transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Planen skal gennemgås med de ansatte mindst 1 gang hvert år, for at holde planen ajour. Planen skal gennemgås med ny-ansatte, når de tiltræder.

Endvidere er planen kun anvendelig hvis man kan få fat i den, derfor stilles der krav om, at den skal være let tilgængelig og synlig.

Der er stillet vilkår om at der skal udarbejdes beredskabsplan for bedriften. Hvis denne ikke er indsendt skal den indsendes til kommunen senest 2 måneder efter godkendelsens meddelelse.

Ved evt. anvendelse af udenlandsk arbejdskraft er der desuden stillet vilkår om, at beredskabsplanen og vilkårene for denne godkendelse skal oversættes til et sprog, der er let at forstå for den ansatte.

Jord

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses. F.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspredding.

Det vurderes, at den anvendte kranpumpe på vogn med returløb er tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning. Hvis der anvendes stationære eller flytbare pumper, skal påfyldning af gyllevogne ske på plads med afløb til gyllebeholder.

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb. Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof mm, er der stillet krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Der henvises i øvrigt til Oletankbekendtgørelsen (Bek. nr. 724 af 1. juli 2008), idet der gøres opmærksom på, at ejeren af overjordiske ståltanke under 6000 l skal sikre, at typegodkendte tanke med korrosionsbeskyttelse skal sløjfes senest 40 år efter fabrikationsåret. Øvrige ståltanke skal sløjfes senest 30 år efter fabrikationsåret, mens tanke hvis fabrikationsår er ukendt, skal sløjfes senest d. 31. august 2008.

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. Der er derfor stillet vilkår om, at vask skal ske på en vaskaplads med afløb til en opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Herved vil vaskevandet blive ført til gyllebeholderen og udspredd med gyllen, hvilket vil være en miljømæssigt bedre løsning.

Grundvand

Ejendommen ligger i indvindingsoplandet til Skærbæk- og Øster Gasse Vandværk samt i nitratfølsomt indvindingsopland. Påvirkningen heraf vil typisk kunne ske ved gødningshåndteringen.

Håndtering af gødning foregår udelukkende som gylle. For at sikre, at gyllen udbringes så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstofoptag og størst vækst, er der stillet krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen rækker til mindst 12 måneder, så Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav er derfor opfyldt på ejendommen.

Når gyllehåndteringen overholder gældende lov og de stillede vilkår, vurderes den ikke at påvirke grundvandet.

Overfladevand

- vandløb og søer

Når der kun udledes uforurenede tag- og overfladevand, forventes det ikke, at udvidelsen har betydning for vandkvaliteten i vandløb.

Der er gennemført en depositionsregning på søen bag Åbenråvej 149, der ligger ca. 350 meter fra ejendommen. Beregningen viser en merdeposition på 1,4 kg N/ha/år. Søen er ikke målsat, og forventes ikke at være klarvandet, med placeringen i agerlandet, hvorfor der ikke angives en tålegrænse i Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåren kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug, opdatering af 15. december 2005. Det vurderes derfor, at udvidelsen ikke påvirker søen negativt.

- Marint opland

Ejendommen ligger i oplandet til Brede Å, der afvander til Vadehavet.

Vadehavet er i regionplanen målsat med skærpet recipientkvalitetsmålsætning til Naturvidenskabeligt interesseområde. Det vurderes, at miljømålsætningen - om et upåvirket eller højst svagt påvirket plante- og dyreliv i Vadehavet - ikke er

opfyldt på grund af de nuværende forhøjede koncentrationer dels af en række miljøfarlige kemiske stoffer og dels af næringssalte. Kilderne hertil er dels tilførsler med tidevandstrømmene fra især Elben, dels fra skibsfart og dels fra det bagvedliggende afstrømningsområde. Den samlede kumulative tilførsel af kvælstofnæringsssalte vurderes at være så høj, at det er en væsentlig årsag til den manglende opfyldelse af miljømålsætningen.

Da bedriften ikke selv har jord, der indgår i denne godkendelse, og der fra ejendommen alene udledes uforurenede tag- og overfladevand, vurderes det, at udvidelsen der er omfattet af denne godkendelse, ikke direkte påvirker afstrømningen af næringsssalte til Vadehavet.

Den mulige indirekte påvirkning indgår i de to §16 godkendelser, der er udløst af denne § 12 godkendelse. Der er tale om § 16 godkendelser til Lund I/S, Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk, og Kæpslundvej 2, 6780 Skærbæk.

- Internationale naturbeskyttelsesområder - overfladevand

Brede Å og Vadehavet er udpeget til internationalt naturbeskyttelsesområde nr. 89. Heri indgår EF-habitatområde nr. 78. Vadehavet er desuden udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57 og Ramsarområde nr. 27.

På baggrund af disse udpegninger er kommunen internationalt forpligtet til at beskytte og bevare plante- og dyrearter, levesteder for plante- og dyrearter, samt naturtyper af international værdi. Udpegningsgrundlag opdateres hvert 6. år og kan ses på www.blst.dk.

Det er vurderet, at ejendommen ikke direkte belaster vandmiljøet, da der kun udledes uforurenede tag- og overfladevand. Derfor vurderes det, at der heller ikke sker påvirkning af hverken Brede Å, der ligger ca. 8 km fra ejendommen, og Vadehavet, der ligger 6,2 km fra ejendommen. Der er derfor heller ingen påvirkning af de arter der udgør udpegningsgrundlaget for de pågældende Habitats, Fuglebeskyttelses og Ramsar områder.

Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområde. EF-fuglebeskyttelsesområde er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU. EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget

for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes.

En række af de naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget for habitatområderne, er i større eller mindre grad følsomme over for en øget næringsstofbelastning af vandmiljøet. Det gælder sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand, flodmundinger, mudder og sandflader blottet ved ebbe, samt vegetation af kveller, eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand.

Også en række fiskearter kan blive påvirket negativt, hvis levestederne forringes på grund af øget næringsstofbelastning, f.eks. Havlampret, Stavsild og Snæbel. Desuden kan en række fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne, blive påvirket negativt. Det gælder blandt andet ynglefuglene Klyde, Splitterne, Havterne og Fjordterne, samt trægæsterne Knopsvane, Knortegås, Gravand, Pibeand, Krikand, Spidsand, Hvinand, Stor skallesluger, Edderfugl, Blishøne, Strandskade, Lille kobbersnepe, Islandsk ryle og Almindelig ryle, der alle er afhængige af fødesøgning på havet. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Vadehavet.

Jf. habitatbekendtgørelsen⁷ er det med baggrund i ovenstående vurderet, at udvidelsen ikke vil forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmål-sætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

- Kumulativ effekt

Da bedriften ikke har tilknyttet jord, vurderes projektet ikke at bidrage direkte til en eventuel kumulation af næringssalte, og andre stoffer.

Natur

- Areal status

Ejendommen er beliggende i landzone og i område som i regionplanen er udpeget som nitratfølsomt indvindingsopland, og dermed særlig drikkevandsområde. Dette har bla. udløst

⁷ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007

en § 16 godkendelse til aftalearealerne som er ejede og forpagtede i Lund I/S (749 ha).

Da ejendommen ikke har jord, og gældende lov og vilkår i denne godkendelse sikrer mod spild på jorden, vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke har negativ påvirkning på grundvandskvaliteten i det nitratfølsomme område.

Ejendommens bygninger berører ikke andre udpegede områder i regionplanen.

- Beskyttede naturtyper

På det vedlagte kort (bilag4) er angivet, hvilke naturtyper der ved ejendommen er registreret efter § 3 i Lov om naturbeskyttelse og hvilke af disse der jf. kommunen er udpeget efter § 7 i lov om husdyrbrug.

Nærmeste § 3 naturareal der er udpeget jf. § 7 i husdyrloven:

- Ca. 1900 m nord for staldanlægget ligger en mose der er upeget efter § 7 i "husdyrloven"

De nærmeste § 3 naturarealer inden for 1000 m ift. Ejendommen er (se bilag 4):

- En sø ca. 350 m. øst for ejendommen
- En sø ca. 900 m. vest for ejendommen.
- En mose ca. 650 m. syd for ejendommen.

Naturområder (søer, vandløb, heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe, ferske enge og overdrev) der er beskyttede i henhold til § 3 i Lov om naturbeskyttelse må generelt ikke tilføres gødningsstoffer.

- Beskyttede naturtyper og ammoniakvilkår

Ammoniaktab, fra stalde, lagere og i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, er en af de væsentlige trusler mod næringsfattige naturtyper. Derfor vurderes der på disse næringsfattige naturområders talegrænse i forhold til tilført kg kvælstof pr. år. Vurderingen sker næsten udelukkende på naturområder som, skov, overdrev, hede, eng og mose. Begrundelsen herfor skal findes i, at danske søer generelt ikke er følsomme for deposition af kvælstof fra luftbåren kvælstof. Der findes dog et begrænset antal meget følsomme søer, Lobeliesøer, der hører til den mest følsomme danske naturtype, dog ikke i nærheden af Åbenråvej 140.

Hovedreglen med den nye miljøgodkendelsesordning er, at der i kraft af den generelle reduktion af ammoniaktabet og etablering af bufferzoner om udpegede naturområder (§ 7 arealer), er taget det nødvendige hensyn til naturområder efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. På det vedlagte kort (bilag 4) er angivet, hvilke naturtyper der er nær bedriften.

Udvidelsen medfører en meremission fra anlægget på 2981,22 kg N/år (3022 kg N/år v. 120 kg svin) således at den samlede emission bliver i alt på ca. 6556,00 kg N/år (6597 kg N/år v. 120 kg svin). Bedriften ligger udenfor bufferzone I og II i forhold til § 7 arealer. Staldanlægget er beliggende ca. 1900 m syd for nærmeste § 7 areal. Der angives ikke en merdeposition, da arealet ligger over 1000 m fra staldanlægget. Da der er tale om en udvidelse af et husdyrbrug over 75 DE stilles der et generelt krav om 15 % reduktion (2007) af ammoniakemissionen i forhold til det tidssvarende staldsystem. Med det valgte staldsystem samt etablering af biologisk luftvasker, og overdækning af ny gylletank, overholdes kravet om 15 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager. Der reduceres med 27 kg N/år (48 kg N/år v. 120 kg svin) udover det der er nødvendigt for at opfylde kravet.

Luftvaskere.

For beskrivelse se bilag 6. I stalden der i ansøgningen er mærket 1.1.6, svarende til 2 ud af 9 sektioner i den nye staldbygning indsættes 2 moduler luftvaskere fra Fa. Skov. Fa. Skov har fremsendt dokumentation for en forventet ammoniakreduktion på ca. 91 %, hvilket er over de 85 % der anvendes i ansøgningen. De biologiske luftvaskere opsættes primært til lugt reduktion, hvor der ifølge Fa. Skov kan forventes en 28 % reduktion.

Opsætningen af de to sektioner luftvaskere, er medvirkende til at afskæringskriterierne for lugt og ammoniak kan overholdes.

Den atmosfæriske baggrundsbelastning af kvælstof, angives at være 16 kgN/ha/år i området.⁸

§ 3 mosen syd for ejendommen har en tålegrænse mht. kvælstofdeposition på 5-25 kg N/ha/år⁹. En beregning viser at merdepositionen fra udvidelsen er 0,12 kg N/ha /år og den totale afsætning fra ejendommen er 0,26 kgN/ha/år. Den atmosfæriske baggrundsbelastning for området er angivet til 16 kg N/ha/år. Det vurderes derfor at udvidelsen ikke medfører en væsentlig påvirkning med kvælstof, af den pågældende mose. § 3 søen ca. 350 m øst for ejendommen har ikke fastsat en tålegrænse for kvælstofdeposition, da den ikke er målsat eller udpeget som lobeliasø. Da søen er placeret i tilknytning til agerlandet, kan den antages at være eutrofieret, hvorfor det vurderes, at den beregnede merdeposition på 1,4 kgN/ha/år, ikke, at påvirket søens tilstand væsentligt.

I nærmeste § 7 beskyttede naturområde, der ligger ca. 1,9 km nord for ejendommen, er merdepositionen beregnet til 0,05 kg

N/ha/år og totalbelastningen beregnet til 0,11 kg N/ha/år. Da tålekravet for moser er 5-25 kg N/ha/år, vurderes det, at udvidelsen ikke påvirker mosen væsentligt.

Øvrige naturarealer vurderes med baggrund i ovenstående beregninger, ikke at blive påvirket med en væsentligt merbelastning af luftbåren kvælstof.

- Kumulativ effekt

Da bedriften ligger mere en 1000 meter væk fra nærmeste § 7 område og bidraget til ammoniakdeposition er på 0,05 kgN/ha er der ikke undersøgt for andre ejendommen med mere end 75 DE.

- Internationale naturbeskyttelsesområder - natur

I Natura 2000 området Lindet Skov Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov der ligger lidt over 2 km øst for ejendommen, er merdepositionen af ammoniak beregnet til 0,07 kg N /ha/år, og total depositionen er beregnet til 0,15 kg N/ha/år. På den baggrund vurderes det, at udvidelse ikke påvirker natura 2000 området væsentligt. De krav der er lagt op til i udkastet til Grøn Vækst (0,2-0,7 kg N /ha/år afhængig af antal husdyrbrug) er også overholdt.

Ammoniakfordampning som følge af udvidelse af svinebedriften vurderes jf. Habitatbekendtgørelsen derfor ikke at forringe tilstanden af naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for internationale naturbeskyttelsesområder. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

- Artsfredninge, rødlistearter og Bilag IV-arter

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngre- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets arealer er kommunen ikke bekendt med forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor eller bilag IV-arter.

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring landbruget. På baggrund af ”

⁸ [http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-til-](http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-til-stand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontable.s.asp?period=2007&water=kommuner&Select=Vis+tabel)

[stand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontable.s.asp?period=2007&water=kommuner&Select=Vis+tabel](http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-til-stand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontable.s.asp?period=2007&water=kommuner&Select=Vis+tabel)

⁹ Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåren kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug, opdatering af 15. december 2005

Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007, Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at det kan være vandflagermus, brun flagermus, langøret flagermus, sydflagermus, troidflagermus, pipistrelflagermus, dværgflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø, strandtudse

Udvidelsen vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under paddeerne ovenfor.

Det vurderes, at udvidelsen kun vil påvirke Bilag IV-arterne negativt ved alvorlige uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødningen (f.eks. udslip fra gylletanke). Der er i den forbindelse stillet vilkår således at dette ikke skulle kunne ske.

Det er vurderet at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår for at sikre ovennævnte arter.

Tønder Kommune vurderer, at udvidelsen af bedriften ikke giver anledning til fastsættelse af specielle retningslinjer for naturbeskyttelse. Udvidelsen vurderes samlet ikke at være i strid med regionplanens retningslinjer for naturbeskyttelse.

Tønder Kommune har derfor samlet vurderet,

- at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstanden af beskyttede naturtyper såvel i som udenfor NATURA 2000-områder, og
- at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter.¹⁰

Mangler i vurderingsgrundlaget

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger, der er modtaget fra ansøger og dennes konsulent
- Kommunens egne oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra bedriften
- Regionplanens målsætninger og retningslinier, (Tønder Kommuneplan 2009-2020)

Kommunen er opmærksom på, at vurderingen af bedriftens kumulative effekt på natur og miljø bygger på et utilstrækkeligt grundlag, men som er det for tiden bedst mulige. F.eks. foreligger der ikke ajourførte oplysninger om dyreholdet i det betragtede område, herunder specielt ikke om nyere ændringer heraf, udvidelser eller nedlæggelser. Der arbejdes på en forbedret udveksling af data på nationalt plan.

Endvidere er kommunens egne mål og forudsætninger om sårbarhed, tålegrænser mv. er under løbende revision. Desuden er både beregningsmetoder og modeller, der skal anvendes for at forudsige påvirkninger fra såvel denne bedrift som fra bedrifter i et givet område under ét, er tilsvarende under opbygning.

Den kumulative påvirkning af områdets natur og miljø er ikke beregnet specifikt for udvidelsen af produktionen på ejendommen uden for bufferområderne. Dette skyldes, at det nødvendige beregningsværktøj endnu ikke er udviklet, samt at muligheden for at sammenkøre data vedrørende husdyrproduktion fra andre ejendomme i et betragtet område ikke er til stede på en operationel måde.

Indtil disse ting er på plads, er det kommunens opfattelse, at der overordnet set for et givet område formentlig kun i begrænset omfang vil være tale om nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Dette betyder generelt, at en udvidelse på en betragtet lokalitet i væsentligt omfang "modregnes" ved en reduktion på andre ejendomme, hvor produktionen nedlægges. Lokalt bliver der naturligvis tale om en forøgelse, men denne vil være indregnet og vurderet specifikt for udvidelsen.

For Tønder Kommunes samlede vurdering af udvidelsen på Åbenråvej 140 gælder, at der ikke er væsentlige mangler i de foreliggende oplysninger, og at alle afgørende miljø- og naturpåvirkninger indgår i vurderingen af dyreholdet.

¹⁰ Jf. Skov- og Naturstyrelsens rødliste og habitatdirektivets lister med sårbare og beskyttelseskrævende arter.

Miljøteknisk beskrivelse

Følgende afsnit er baseret op oplysninger fra ansøger og angiver således, sammen med relevante kortbilag forudsætningerne for afgørelsen.

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Navn: Brdr. Lund Ballum A/S
Adresse: Åbenråvej 140, 6780 Skærbæk
Telefon: 74716148
Mobil: 40196148
e-mail: lund@agropartnere.dk

Opstart af anlægsarbejder: Straks efter meddelelse af denne godkendelse
Byggeri forventes afsluttet: 01-02-2010
Driftsstart staldanlæg: Straks efter meddelelse af denne godkendelse.

Beskrivelse af datoerne

Godkendelsen ønskes taget i brug, så snart den er meddelt. Renoveringen af de eksisterende stalde med fuldspaltegulve og etableringen af den nye gyllebeholder forventes færdigt indenfor ½-1 år efter at godkendelsen er meddelt. Der er ansøgt om op til ca. 4,45 hold slagtesvin til 112 kg eller ca. 4,2 hold slagtesvin til 120 kg. Inden for de første par år forventes det, at der kan produceres op til ca. 4,2 hold slagtesvin til 112 kg eller ca. 4 hold slagtesvin til 120 kg. Der søges derfor om op til 5 år til at udnytte hele godkendelsen.

Alternativer

Under punkt N skal der beskrives væsentlige alternative muligheder, som ansøger har overvejet samt 0-alternativet. En udflytning af hele staldanlægget for at komme længere væk fra nærmeste naboer er ikke realistisk. Som udgangspunkt er nul-alternativet, at der ikke bygges og udvides på ejendommen. Overvejer kommunen at meddele afslag til det ansøgte, vil ansøger dog gerne i dialog med kommunen om, hvilke andre muligheder, der er for udvidelse.

Ønsket om at udvide produktionen skal ses i sammenhæng med strukturudviklingen i landbruget. Øget konkurrence, øgede omkostninger og faldende priser på landbrugsprodukter samt bortfald af tilskud medfører behov for rationalisering, øget specialisering og større produktioner. Større produktionsenheder forbedrer muligheden for at tiltrække og fastholde arbejdskraft på bedriften – hvilket igen giver en større fleksibilitet for landmanden, herunder mulighed for at deltage i familieliv og ferie.

Oplysninger om ejendommens placering

Lokalisering og landskab

Ejendommen ligger i det åbne land med spredte læbælter og god afstand mellem de enkelte ejendomme. Der er ca. 270 m. til nærmeste nabo, ca. 2,2 km til nærmeste samlede bebyggelse Øster Gasse og ca. 3,6 km. til nærmeste byzone, der er Skærbæk By. Den nye gyllebeholder ligger i sammenhæng med de øvrige bygninger og anlæg. Der er læbælter langs begge sider af ejendommen, hvilket slører indsigten til ejendommen.

Landskabelige hensyn

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabo	ca. 220 m	Fra staldafsnit 1.1.5 til Åbenråvej 143	50 m
Nabo, uden landbrugspligt	300 m	Fra ny gyllebeholder til Sølbækvej 1	300 m
Naboskel	ca. 112 m	Fra staldafsnit 1.1.5 til Åbenråvej 143	30 m
Beboelse på samme ejendom (stuehus)	ca. 300 m	Fra staldafsnit 1.1.5 til stuehuset	15 m
Levnedsvirksomhed	ca. 6 km	Købmanden i by	25 m
Samlet bebyggelse i landzone	ca. 1 km	Fra staldanlægget til samlet bebyggelse Åbenråvej 125	572 m*
Byzone	ca. 4 km	Fra staldanlægget til byzonegrænse ved by	754 m*
Planlagt arealer til byformål	ca. 3,8 km	Fra staldanlægget til planlagte arealer til byformål.	754 m*
Sommerhusområde	ca. 5 km	Fra staldanlægget til sommerhusområde ved Arrild Ferieby	754 m*
Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 1,5 km	Fra staldanlægget til Gasse vandværket, Gasse Nyvang 3	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 300 m	Fra staldanlægget til markvandboring	25 m
Vandløb – åbent	ca. 400 m	Fra staldafsnit 1.1.7 til bæk	15 m
Dræn	-	Ingen dræn omkring bygninger	15 m
Sø	ca. 300 m	Fra staldafsnit 1.1.5 til sø nordøst for ejendommen	15 m
Privat vej	ca. 15 m	Indkørslen til ejendommen	15 m
Offentlig vej	ca. 15 m	Fra staldafsnit 1.1.2 til offentlig vej	15 m

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt for staldanlægget til beboelsesbygningen ved samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Kilde: www.husdyrgodkendelse.dk, Danmarks Miljøportal og Jupiterdatabasen (Geus)

Landskabelige hensyn

Ejendommen ligger ikke indenfor bufferzone I og II ved § 7 naturområder, og nærmeste natura 2000 område ligger lidt over 2 km øst for ejendommen. Nærmeste Ramsar område ligger ca. 6 km vest for ejendommen. Ejendommen ligger i nitratfølsomt indvindingsområde.

Lysforhold

Der er kun udendørsbelysning på endegavl i bygning 7, tændes ved sensor.

Husdyrgødning

Gødningsopbevaringsanlæg

Anlæg	Kapacitet	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Mullerup gyllebeholder	2.500 m ³	1995	Flydelag	74 %	30 %
Gammel gyllebeholder	900 m ³	1991	Flydelag	26 %	10 %
Ny gyllebeholder	ca. 5.000 m ³	-	Overdækning – evt. telt	0%	60%
Fortank	ca. 30 m ³	1991	Betonlåg	*	*
Kanaler	ca. 1.400/2.000 m ³	-	Ingen	*	*
I alt	minimum 9.800 m ³	-	-	100 %	100 %

Procentangivelsen er den, der er benyttet i www.husdyrgodkendelse.dk

* Kanaler og fortank er ikke er indtegnet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Årlig produktion af husdyrgødning til gyllebeholder efter udvidelsen

Spildevand tilledt gyllebeholdere

Jf. standardkapacitetsberegning er der 0,127 m³ gylle/smågris (heri er der inkluderet 15 l vaskevand samt 15 l drikkevandspild) 0,49 m³ gylle/slagtesvin 30-102 kg og 0,58 m³ gylle/slagtesvin 30-112 kg (heri er der inkluderet 25 l vaskevand samt 75 l drikkevandspild pr. slagtesvin fra 30-102 kg).

Kapacitetsberegning (før udvidelsen):

7.500 slagtesvin x 0,49 m³ = 3.675 m³

Kapacitetsberegning (efter udvidelsen):

13.500 smågrise x 0,127 m³ = 1.715 m³

12.593 slagtesvin x 0,58 m³ = 7.341 m³

Fradrag for overdækning (0,4 m³/m² x 5.000 m³/5 m) = 400 m³

I alt 8.656 m³

Opbevaringskapacitet i gyllebeholdere og kanaler: minimum 9.800 m³

Der er altså ca. 13-14 måneders opbevaringskapacitet.

Uden kapaciteten i kanalerne er der knap et års opbevaringskapacitet.

Der opbevares og anvendes ikke husdyrgødning fra andre ejendomme samt udspredes slam eller andet affald.

Den nye gylletank etableres syd og vest for eksisterende bygninger og ca. 300 m fra nærmeste nabo.

Årlig produktion af husdyrgødning af dybstrøelse

Der produceres ikke dybstrøelse på ejendommen.

BAT-redegørelse-opbevaring

Da der er tale om:

- stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
  - lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 2 gange om året)
  - beholdernes bund og vægge er tætte
  - der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
  - gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
  - beholdere er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning) eller fast overdækning og
- beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

BAT-redegørelse udbringning

Påfyldning af gyllevogne foregår ved gyllevogn påmonteret læssekran.

Gylleudbringning foretages af maskinstation, men reguleres i øvrigt af gældende lovgivning og i § 16 godkendelserne.

Foder herunder opbevaring

Ved udvidelsen vil produktionen af slagtesvin forøges og der vil være en ny produktion af smågrise. Foderanlæg findes allerede, men omfanget af foderproduktionen vil øges.

Der er 6 indendørs fodersiloer opstillet i foderladen.

Foderet snegles direkte fra korngraven over i de indendørs siloer og fra siloerne trækkes det ind i blandekaret ved kædetræk i rørsystem. Det vurderes, at der ingen støvgener er for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet.

Derudover er der en tårnsilo udenfor, hvor kornet fra høst opbevares.

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normal. I det kravet om 15 % reduktion af ammoniakudledningen for udvidelsen opfyldes ved brug af andre virkemidler, ønsker ansøger ikke at få unødige restriktioner på dette område.

Umiddelbart vurderes det, at de vejledende niveauer for råprotein og fosfor i BAT-foder kan overholdes:

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾
Slagtesvin	25-50 kg	15-17	0,45-0,55
Slagtesvin	50-110 kg	14-15	0,38-0,49

1) Med tilstrækkeligt afvejet og optimal tilførsel af aminosyrer

2) Med tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af fx højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase

Der benyttes ikke benzoesyre i foderet. Da foder fermenteres, er der en surhedsgrad, således at det formodentlig ikke vil give en væsentlig effekt at tilsætte benzoesyre. Benzoesyre er derfor fravalgt.

BAT-redegørelse

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT i slagtesvinestalden:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle,
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT i smågrisestalden:

En sti:

- eller et en-etagesbur med fuld- eller delspaltegulv og et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle, eller
- et en-etagesbur med fuldspaltegulv med et hældende betongulv nedenunder til adskillelse af urin og fækalier, eller
- med et delvist spaltet gulv (to-klimasystem), eller
- med et delvist spaltet gulv jern- eller plastikgulv og et skrånende eller konvekst fast gulv, eller
- med et delvist spaltet gulv med metal- eller plastikpalter og en lavvandet gødningskanal og kanal for fordæret drikkevand, eller
- med delspaltegulv med trekantede jernpalter og en gødningskanal med hældende sidevægge.

Endvidere findes der 3 BAT-byggeblade for slagtesvin og 3 BAT-blade for slagtesvin:

- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal (106.04-52)
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund(106.04-53)
- Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft (106.04-58)
- Køling af gyllen i svinestalde (2. udgave (Høring))

- Svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestalde (2. udgave (Høring))
- Luftvasker med syre (2. udgave (Høring))

Samt for smågrise er der 1 BAT-byggeblad

- To-klimastald med delvist spaltegulv

Det vurderes, at BAT-byggeblad "Luftvasker med syre, rensning af 60 % afgangsluft" er uaktuelt efter udgivelsen af BAT-blad "Luftvasker med syre" og tilsvarende at BAT-byggeblad "Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund" er uaktuelt efter udgivelsen af BAT-blad "Køling af gyllen i svinestalde".

Alle BAT-byggeblade er "udløbet" og den lovede "Teknologiliste" er stadig kun i form af bilag 3 til Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug. Bilaget forholder sig ikke til om virkemidlerne i bilaget er BAT.

I de eksisterende stalde er der i de ældste bygninger fuldspaltegulve og vakuumsystem, mens der i den nyeste stald (staldafsnit 1.1.5-1.1.7) er delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv). Alle med vakuumsystem. Hvor ofte "hyppig fjernelse af gylle" er, er ikke nærmere defineret i BREF. Gyllen udsluses fra staldene ca. hver 2. uge.

Fuldspaltestaldene renoveres umiddelbart efter at godkendelsen er meddelt til 1/3 drænet og 2/3 spaltegulv.

Når det er eksisterende stalde, er det uvist om indretning, ventilation mv. kan fungere tilfredsstillende sammen med et delvist fast gulv. Kan man ikke styre ventilationen og temperaturen fuldstændigt i staldene, er der alt for stor risiko for, at svinene på tidspunkter af året afsætter gødning på det faste gulv, som herefter vil give anledning til tilsølede svin, større lugt- og ammoniakemission og dårligere arbejdsklima for dem, der arbejder i staldene. Da lugtproblemerne endvidere kan løses med rensning af to andre staldsektioner, vælges der derfor 1/3 drænet og 2/3 spaltegulv.

Skraber og køling af kanalbund er ikke aktuelt, da der er tale om udvidelse i eksisterende stald. Etablering af skraber og køling af kanalbund vil kræve en total renovering af stalden. Der står således også i BAT-bladet "Køling af gyllen i svinestalde", at gyllekøling ikke umiddelbart kan etableres i eksisterende stalde.

Som udgangspunkt anses luftrensning med biologiske luftrensningsmoduler ikke at være BAT, da anlægget er meget dyrt at investere i og holde kørende. At sætte luftrensningsmoduler på samtlige staldafsnit vil være økonomisk urentabelt.

Da ansøger imidlertid ønsker at udvide en eksisterende ejendom og lugtgenekriteriet ikke kan opfyldes på anden måde, vælges det alligevel at sætte rensere på staldafsnit 1.1.6.

Hvis der lykkes at fjerne lugtproblemerne på anden vis, eller der er ejendomme der skifter status, så afstande og genekriterier ændres, forventes det, at luftrensningen kan ophøre, såfremt ammoniakreduktionskravet kan opfyldes på anden vis. Der vil i givet fald blive søgt om tillægsgodkendelse hertil.

Syrerensning af afkastluften staldanlægget for at reducere ammoniakfordampningen vil koste mellem godt 300.000 og 4,2 million kr med årlige investeringsomkostninger på hhv. godt 115.000 og 550.000 kr ved 100 % luftrensning og 40.000 og 155.000 ved 20 % luftrensning samt forbrugsomkostninger på hhv. godt 80.000 og 310.000 kr ved 100 % luftrensning og 20.000 og 90.000 ved 20 % luftrensning (jf. notat om forudsætninger for de økonomiske beregninger af BAT teknologier af 17. marts 2009). Meromkostningerne pr. produceret slagtesvin svinger fra 21 til 94 kr ved 100 % rensning og 6 til 28 kr ved 20 % rensning eksklusiv værdien af N og 16 til 90 kr pr. produceret slagtesvin ved 100 % rensning og 3 til 25 kr ved 20 % rensning inklusiv værdien af N afhængig af typen af anlægget og rensgraden.

Meromkostningen pr. kg N reduceret svinger fra 61 til 273 kr ved 100 % rensning og 28 til 131 kr ved 20 % rensning eksklusiv værdien af N og 48 til 259 kr pr. kg N reduceret ved 100 % rensning og 14 til 117 kr ved 20 % rensning inklusiv værdien af N afhængig af typen af anlægget og rensgraden.

De miljøøkonomiske omkostninger er beregnet til 63 kr pr. kg N reduceret ved 100 % rensning og 18 kr ved 20 % rensning.

Med en udvidelse på ca. 286 DE i eksisterende stalde vurderes investeringerne og meromkostninger pr. produceret slagtesvin ikke at være BAT. Dertil kommer, at der stadig er tekniske problemer med anlæggene og at der skal påregnes et vist tidsforbrug til overvågning. Denne teknologi er derfor fravalgt. Det må også forventes, at de ovennævnte priser ikke holder, idet der er tale om eksisterende stalde, hvor der vil skulle ske tilpasninger for at kunne integrere et rensningsanlæg.

Etablering af forsuring for at reducere ammoniakfordampningen vil koste ca. 1,4 million kr i investering og årlige investeringsomkostninger på ca. 130.000 kr og forbrugsomkostninger på ca. 60.000 kr (jf. notat om forudsætninger for de økonomiske beregninger af BAT teknologier af 17. marts 2009). Meromkostningerne pr. produceret slagtesvin ligger på ca. 20 kr og meromkostningen pr. kg N reduceret er på ca. 40 kr eksklusiv værdien af N og ca. 26 kr inklusiv værdien af sparet N. De miljøøkonomiske omkostninger ligger på ca. 35 kr pr. kg N reduceret. Med en udvidelse på netto ca. 286 DE vurderes investeringen ikke at være BAT. Denne teknologi er derfor fravalgt. Beregningerne må antages at være udarbejdet i forbindelse med en nyetablering, og det kan således være dyrere at etablere forsuring i eksisterende stalde.

Når staldene en gang igen skal renoveres (om forventet ca. 20-30 år) vil der blive taget højde for hvilke muligheder der er for at leve op til det, som til pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer.

Ud over BREF og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne tiltag, kommer systemet til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

På baggrund heraf, må vi antage, at de eksisterende staldsystemer kan fortsætte ind til videre.

Bat – udbringning medtages i 16 godkendelser til arealerne, i Lund I/S, og til ejendommen Kæpslundvej 2, 6780 Skærbæk. Dette da der ikke kan stilles vilkår i en godkendelse til en virksomhed, der omhandler en anden virksomhed, med andet cvr-nummer.

Minimering af spild

Ingen særlige oplysninger

Harmoniregler

Arealer

	Heraf udbringningsareal	Maks. DE
Eget areal Hans Chr. Lund, Vesterende 52, 6261 Bredebro og Jens Jensen Lund, Rejsby 9, 6261 Bredebro (rød kant eller røde marker på bruttokort)	432,9 ha	606,1 DE
Forpagtning Erna Ehmsen, Kystvej 14, 6261 Bredebro (EE, grå mark med rød kant på bruttokort)	6,5 ha	9,1 DE
Forpagtning Otto Nielsen, Brinkvej 22, 6261 Bredebro (ON grønne marker med rød kant på bruttokort)	7,2 ha	10,0 DE
Forpagtning Conrad Vilhelm Hvidt, Skast 90, 6261 Bredebro (CVH, gule marker med rød kant på bruttokort)	272,8 ha	381,9 DE
Forpagtning Kurt Hansen, Kystvej 2, 6261 Bredebro (KH, hvide marker med rød kant på bruttokort)	24,9 ha	34,8 DE
Forpagtning Maria Christina Lund, ejer af Strandvej 2, 6261 Bredebro (MCL, blå mark med rød kant på bruttokort)	4,4 ha	6,1 DE
Forpagtning Helga Margrethe Hansen m.fl., ejere af Strandvej 5, 6261 Bredebro (HMH, pink marker med rød kant på bruttokort)	5,2 ha	7,3 DE
Gylleaftale Lars Gad, Vester Gasse 1, 6780 Skærbæk CVR-nr. 17198572 (LG, helt blå marker på bruttokort)	32,8 ha	45,9 DE
Gylleaftale Christian Hansen, Kæpslundvej 2, 6780 Skærbæk, CVR-nr. 16335495 (HCH, helt grønne marker på bruttokort)	98,1 ha	71 DE
Gylleaftale Peter Steffensen, Tevringvej 10, 6780 Skærbæk CVR-nr 74922813 (PS, helt gule marker på bruttokort)	51,5 ha	72 DE
I alt	-	1.244 DE

Initialer i parentes går igen i marknavnene. OBS: der er ganske små variationer i hvordan Agro-GIS (som kortene oprindeligt er tegnet i) og kortsystemet i www.husdyrgodkendelse.dk summerer. Tallene i tabellen er opsummeret i Agro-GIS, dog er "i alt" taget fra www.husdyrgodkendelse.dk.

Da alle ejede og forpagtede arealer er opgivet i bedriften Lund I/S, er alle arealer vist som gylleaftaler og alt husdyrgødningen er overført som en "gylleaftale".

Til dokumentation af hvilke total-arealer, der findes på de ejendomme, som indgår i bedriften Lund I/S, er der vedlagt kortudskrifter fra Miljøportalen over ejendommene Åbenråvej 140 og 152, Rejsby 9, Vesterende 0 og 52 og Husumvej 13. Der er desuden udarbejdet et bruttokort over ejede og forpagtede arealer som forlangt af kommunen.

Harmoniarealet

Der udbringes gylle med 1.4 DE pr. ha på alle arealer. Her i indgår at der kun afsættes gylle 0,72 DE p. ha. i gennemsnit til Kæpslundvej 2, hvor ejeren, selv har besætning, og fylder op til 1.5 DE pr. ha

Til udbringning af gyllen fra svineproduktionen i bedriften er der en "gylleaftale" med Lund I/S på 1.049 DE (dvs. ca. 428 ha ejede arealer og ca. 321 ha forpagtede arealer i Lund I/S) samt gylleaftaler på ca. 182,4 DE. I bedriften Brdr. Lund Ballum I/S er der desuden en række andre husdyrproduktioner (Åbenråvej 152, Rejsby 9, Husumvej 13 og Vesterende 52 (forventes nedlagt)). Gylleaftalerne fyldes op med gylle fra disse ejendomme til 1,4 DE/ha.

Da 428 ha dækker et ejerkrav til ca. 2.040 DE (hvilket er mere end det, der er i bedriften) er ejerkravet således opfyldt.

Der modtages ikke slam eller andet affald til udspredning på udbringningsarealet.

Bedriftens indretning og drift

Staldanlæg

Se bilag 1.

Staldopbygning, se bilag 2.

Ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation	Antal afkast (udsugninger)	Højde
1.1.5	Diffus - undertryk	ca. 90.000 m ³	12	1 m over tag
1.1.6	Diffus - undertryk	ca. 60.000 m ³	6	1m over tag
Udlevering	Undertryk	ca. 10.000 m ³	1	1 m over tag (ikke over kip)
1.1.7	Diffus - undertryk	ca. 120.000 m ³	9	1m over tag
1.1.3	Undertryk	ca. 25.000 m ³	2	1 m over tag (ikke over kip)
1.1.4	Undertryk	ca. 25.000 m ³	2	1 m over tag (ikke over kip)
1.1.1	Undertryk	ca. 35.000 m ³	3	1 m over tag (ikke over kip)
1.1.2	Undertryk	ca. 35.000 m ³	3	1 m over tag (ikke over kip)

Efter hvert hold smågrise og slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Alle ventilationer (både eksisterende og nye) etableres med strømbesparende MultiStep styring (temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget), hvilket giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem. Udskiftningen af de eksisterende ventilationsanlæg sker løbende.

Overbrusningsanlæg

Der vil være kombineret overbrusnings- og iblødsætningsanlæg i alle stalde.

Udmugningssystem

Der anvendes vaccumudmugning i alle stalde. Vaccumudmugningen aktiveres med 2 ugers mellemrum.

Beskrivelse af rengøring og desinfektion

Staldene iblødsættes et døgn inden rengøring. Alle stalde vaskes med højtryksrensere i koldt vand. Der bruges desinfektionsmidler. Som regel strøs Staldosan, men ved fx sanering benyttes andre midler. Produkt varierer ud fra udbud, efterspørgsel og pris. Der anvendes altid godkendte midler.

Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

- Ejer står for daglig drift.
- I bedriftens Årsrapport registreres forbrug af energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Der er ikke udarbejdet planer for reparation og vedligehold. Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning kan dokumenteres.
- Der udarbejdes beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.
- Eventuelle ansatte får udarbejdet et uddannelses- og træningsprogram.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Egenkontrol

Der føres ingen skriftlig opgørelse over egenkontrol bortset fra logbog over flydelag på gyllebeholderne og sprøjtejournal.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal.

Derudover er der en række andre faste procedurer:

- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Gyllepumpningen overvåges.
- Der etableres flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder (bortset fra ny overdækket gyllebeholder).
- Der er dyrlægesundhedsrådgivning månedligt.
- Autoriseret el-installatør laver årligt gennemsyn af ejendommens el-installationer.
- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold smågrise og slagtesvin.
- Der forefindes alarm på ventilation og foderanlæg. Ved uregelmæssigheder ringer systemet op og afgiver fejlmeldinger.
- Der udarbejdes løbende foderplaner i samarbejde med konsulent således blandingen altid er optimeret til dyrenes behov.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor egenkontrol.

Ophør

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent - ellers vil anlægget blive tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Unødvendige olietanke vil blive sløjfet.

Redegørelse for mulige uheld

Ved overpumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder aktiveres en kontakt i stalden. Der er mulighed for at afbryde overpumpning via en kontakt på forbeholderen. Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderen før overpumpning. Forbeholderen er placeret i et niveau i forhold til gyllekanalerne, så det ikke er muligt at få overløb fra forbeholderen. Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholder.

Skulle uheldet være ude og gyllebeholderen bryder sammen eller overfyldes ved en fejl og gyllen løber ud på marken, vil en del af gyllen kunne sive gennem jorden og ud i grøften nord for ejendommen. I dette tilfælde vil grøften kunne blokeres vha. en med en jordvold i grøften nordvest for ejendommen. Herefter vil oppumpning af forurenede vand vha. slamsuger iværksættes. Det vurderes, at der er ekstrem lille sandsynlighed for, at dette vil ske. Gyllebeholderen er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende.

I forbindelse med fx slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtemissionen fra stalden bliver større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.

Sandsynligheden for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med påfyldning og brug af olie, forventet at være meget lille. Se punktet "Oplag af olie og kemikalier" for yderligere oplysninger om olietankene.

Minimering af risiko for uheld

Se forrige afsnit.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Se "Redegørelse for mulige uheld". Der vil desuden blive lavet en beredskabsplan, som vil blive taget i brug i tilfælde af uheld, brand mv.

Årligt forbrug		
	Nudrift	Ansøgt
Dieselolie stald	20000 l/år	25000 l/år
Elforbrug	120000 kWh/år	180000kwh/år
Vandforbrug	Ca.7500 m ³ år	Ca.10500 m ³ år
Dieselolie Traktor	1200 l/år	1200 l/år

Vand

Skønnede forbrugsmængder:

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand	ca. 6.000 m ³	ca. 9.000 m ³
Vask i stald, overbrusning mv.	ca. 1.200 m ³	ca. 1.200 m ³
Rengøring af maskiner	ca. 10 m ³	ca. 10 m ³
Sanitært spildevand	ca. 50 m ³	ca. 50 m ³
Sprøjtning	ca. 82 m ³	ca. 100 m ³
Vandforbrug beboelse	ca. 175 m ³	ca. 175 m ³

Mængderne er skønnede. Der er en markboring til markvanding på ejendommens arealer

BAT-redegørelse vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparelse opnås ved at opsætte drikkekopper i samtlige stier på ejendommen.

Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrenser med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrenser er vandbesparende.

Der opsættes vandur på produktionsanlægget, således at en evt. lækage opdages hurtigt.

Staldene kontrolleres dagligt, og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrenser, drikkenipler over trug).

Energi

Samlet energiforbrug i nudrift og efter ansøgningen (skønnede mængder):

Type	Forbrug før	Forbrug efter
El	ca. 120.000 kWh	ca. 180.000 kWh
Fyringsolie – stald	ca. 20.000 l	ca. 25.000 l
Dieselolie til traktor	ca. 1.200 l	ca. 1.200 l

Forbruget af dieselolie forventes at forblive uændret, idet arbejde i marken er udliciteret

BAT-redegørelse energibesparende foranstaltninger

I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i staldene udskiftes til lav-energi lysstofrør. Lyset i staldene er tændt efter behov og styres automatisk.

I alle staldbygninger er der undertryksventilation, som er mere strømbesparende end fx ligetryksventilation.

Efter hvert hold smågrise og slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Alle ventilationer (både eksisterende og nye) etableres med strømbesparende MultiStep styring (temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget), hvilket giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem. Udskiftningen af de eksisterende ventilationsanlæg sker løbende.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Transport

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder mv.	ca. 100	ca. 150
Fyringsolie/brændstof	ca. 25	ca. 25
Levering af smågrise	ca. 20	ca. 25
Levering af slagtesvin	ca. 52	ca. 52
Afhentning af døde dyr	ca. 78	ca. 100
Diverse sækkevarer	ca. 12	ca. 12
Gyllekørsel	ca. 150	ca. 350
Indkøring af korn	ca. 60	ca. 67
I alt	ca. 497	ca. 781

Beskrivelse af transport

Til- og frakørsel sker udelukkende ad indkørslen til ejendommen. Transporterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 7.00 til kl. 17.00. I forbindelse med udvidelsen af besætningen vil der være et øget transportbehov fra og til ejendommen, men det øges ikke proportionalt med udvidelsen. Der vil i mange tilfælde medtages større mængder pr. kørsel. Der vil dog komme en del flere gyllekørsler.

Det forventes, at virksomheden kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Antallet af transporter er skønnet. Antallet af gyllekørsler kan variere afhængigt af, hvor stor gyllevognens kapacitet er (antal er beregnet ud fra en gyllevogn med kapacitet til 25 m³). Der vil normalt blive kørt ud dels i april/maj måned og i august måned.

Kørselsveje i forbindelse med gylleudkørsel fremgår af kortbilag.

Trafikken vil passere enkelte naboer, som der skal tages hensyn til, hvilket er i henhold til begrebet "godt landmandskab". Stort set alt trafik vil ske af Åbenråvej.

Kort over transportveje for ejendommen se bilag 3

Støj

Beskrivelse af støjkloder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På samtlige stalde	Døgnet rundt
Blandekar	Foderlade, i lukket isoleret rum	9 gange/døgn ca. 1 time
Kompressor til vådfoderanlæg	Foderlade, i lukket isoleret rum	Ca. 5 min. hver 2. time
Transport via til- og frakørselsvej	Til- og frakørselsvejen	Primært i dagtimerne

Støj fra anlægget vurderes stort set at blive det samme før og efter udvidelsen, idet ejendommen allerede er etableret på stedet. Det er kun de ekstra kørsler i forbindelse med flytning og gylleudkørsel, der øges. (se under punktet "Transport"). Råvarer til foderproduktion tippes af i korngraven.

Tiltag mod støjkilder

Der er ikke foretaget nogen særlige tiltag for at dæmpe støjkilder. Ventilationsanlæggene er nye eller af nyere dato, og er derfor støjsvage. Se "Beskrivelse af støjkilder"

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Skadedyrsbekæmpelse sker i nødvendigt omfang. Men god hygiejne giver mindre risiko for eksempelvis rotter. Se desuden punkterne "Fluegener" og "Rottebekæmpelse".

Fluegener

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier, idet der indsættes rovfluelarver. I øvrigt tilstræbes et højt hygiejneniveau og dermed et så lavt et fluetryk som muligt.

Rottebekæmpelse

Rotter bekæmpes med rottegift udlagt i kasser. Der er lavet kontrakt med et privat firma, Mortalin, til at foretage rottebekæmpelse. Aftalen er at kasserne med gift tilses 5 gange årligt, samt ved henvendelse. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Årlig mængde	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Maskinhus/ værksted	Statoil	Ukendt	Ca. 25 l	13.02.08	06.01
Olie- og brændstoffiltre	Maskinhus/ værksted	Egentransport	Genbrugscenter	Ca. 3 stk.	16.01.07	06.05
Spraydåser	Forrum	Egentransport	Genbrugscenter	Ca. 30 stk.	15.01.10	23.00
Medicinrester	Forrum	Egentransport	Genbrugscenter	Ca. 10 glas	18.02.08	05.13
Kanyler	Forrum	Apotek	Ukendt	Ca. 1 boks	20.01.32	05.13
Tørbatterier - NiCd	Maskinhus/ værksted	Egentransport	Genbrugscenter	Ca. 20 stk.	16.06.02	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container, se bilag	Marius Pedersen	Ukendt	Tømmes hver 14. dag	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Container, se bilag	Marius Pedersen	Ukendt	Tømmes hver 14. dag	15.01.02	52.00
Lysstofrør	Maskinhus/ værksted	Egentransport	genbrugscenter	Ca. 10 stk.	20.01.21	79.00
Jern og metalaffald	Vest for gyllebeholder nr. 10	Produkthandel	Ukendt	Ca. 5 tons	02.01.10	56.20
Tomme olietromler og -tanke	Maskinhus/ værksted	Produkthandel	Ukendt	Ca. 1 stk.	15.01.04	
Diverse brændbart	Container, se bilag	Marius Pedersen	Ukendt	Tømmes hver 14. dag	Afhængig af indhold	19.00
Paller	Foderlade	Foderstoffirma	Ukendt	Ca. 50 stk.	15.01.03	62.00
Malet og lakeret træ	Container, se bilag	Marius Pedersen	Ukendt	Tømmes 1 gang ugentligt	17.02.01	62.00

Mængderne skønnes stort set uændrede som følge af udvidelsen.

Farligt affald samt olie og kemikalier

Se ovenstående skema.

Der opbevares ikke sprøjtemidler, da sprøjtning udføres af maskinstation.

Olie- og kemikalieaffald

Se ovenstående skema

Oplag af olie og kemikalier

Se ovenstående skema

Olietanke:	Volumen	Fremstillingsår	Tanknr.	Godkendelsesnr.
Fyringsolietank i stald	2.500 l	1995	-	-

* Tanknummeret er ikke aflæst – tanken er dog godkendt på et tidligere tilsyn på ejendommen.

Olietanken står på fast bund i stald. Spildolie og andet farligt affald opbevares i maskinhuset på en spildbakke. Olieråvarer opbevares også i maskinhuset.

Pesticider og sprøjteudstyr

Sprøjtning udføres af maskinstation.

Døde dyr

Døde slagtesvin opbevares under kadaverkap ved de store gyllebeholdere op til et levende hegn. Dyrene har hidtil været lagt direkte på jorden. Som følge af de nye regler for opbevaring af døde dyr, lægges dyrene fremover enten på en palle eller en betonspalte. Opsamlingspladsen er placeret således, at ingen naboer kan se pladsen fra deres ejendom og pladsen stort set ikke ses fra offentlig vej. Døde smågrise kommer i container som køres ud til opsamlingspladsen. Dyrene afhentes af Daka under 24 timer efter de er døde. Dyr til afhentning tilmeldes pr. telefon.

Spildevand

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	ca. 1.200 m ³	ca. 1.200 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand	ca. 50 m ³	ca. 50 m ³	Nedsivningsanlæg	Ingen
Regnvand tilledt gyllebeholder fra vaskeplads	ca. 20 m ³	ca. 20 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Tagvand	ca. 3.700 m ³	ca. 3.700 m ³	Via nedsivningsanlæg	Ingen

Spildevand tilledt gyllebeholder

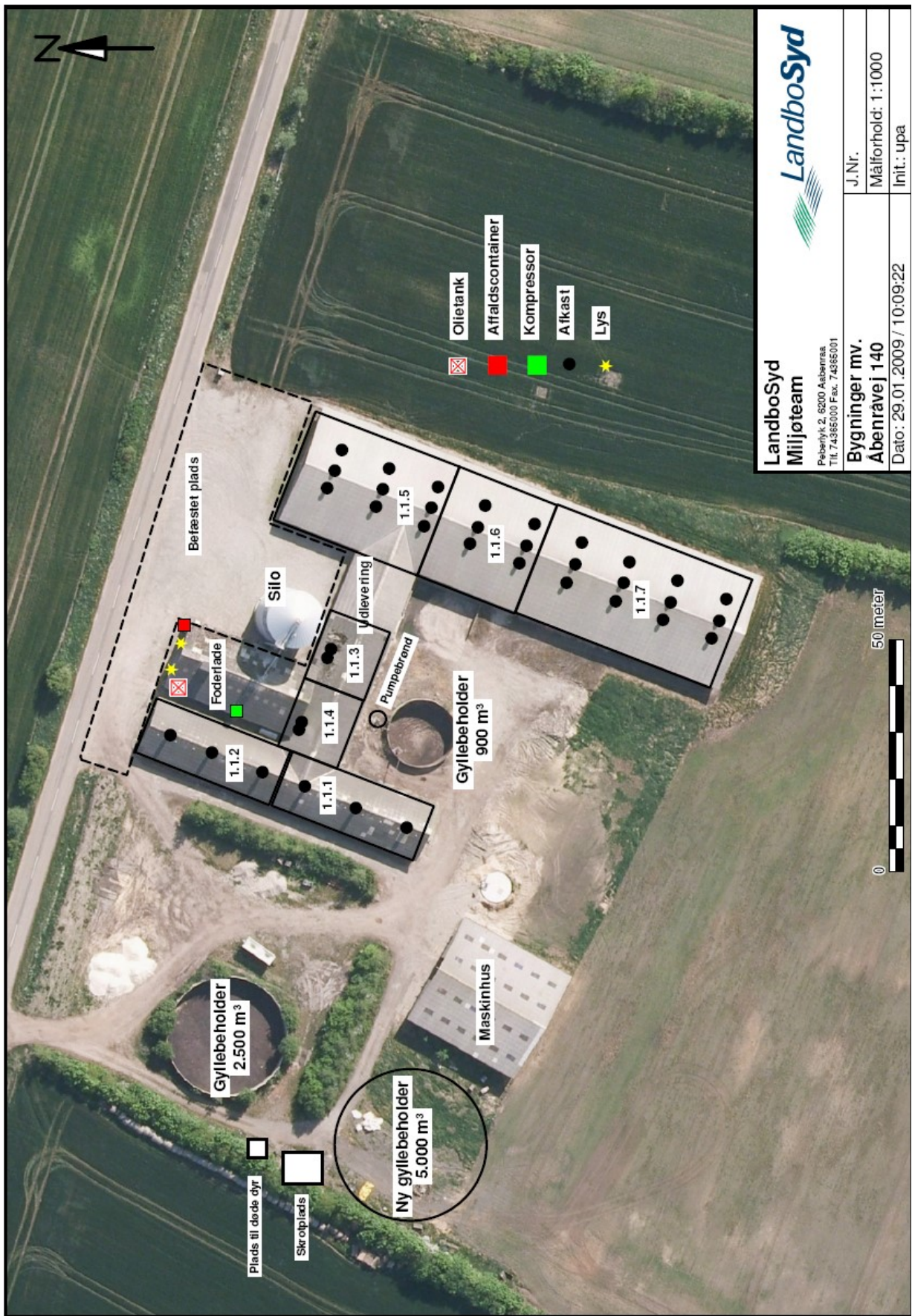
Der tilledes ca, 10 m³ vand fra vask af maskiner udover vand fra drikkevandsspild og vaskevand fra staldrengøring som er med i beregningen af flydende husdyrgødning.

Spildevand afledning

Det vurderes, at der ikke afledes spildevandstyper, der kræver særskilt spildevandstilladelse. Septiktanken tømmes via den kommunale tømningsskema.

Se endvidere punktet "Spildevand".

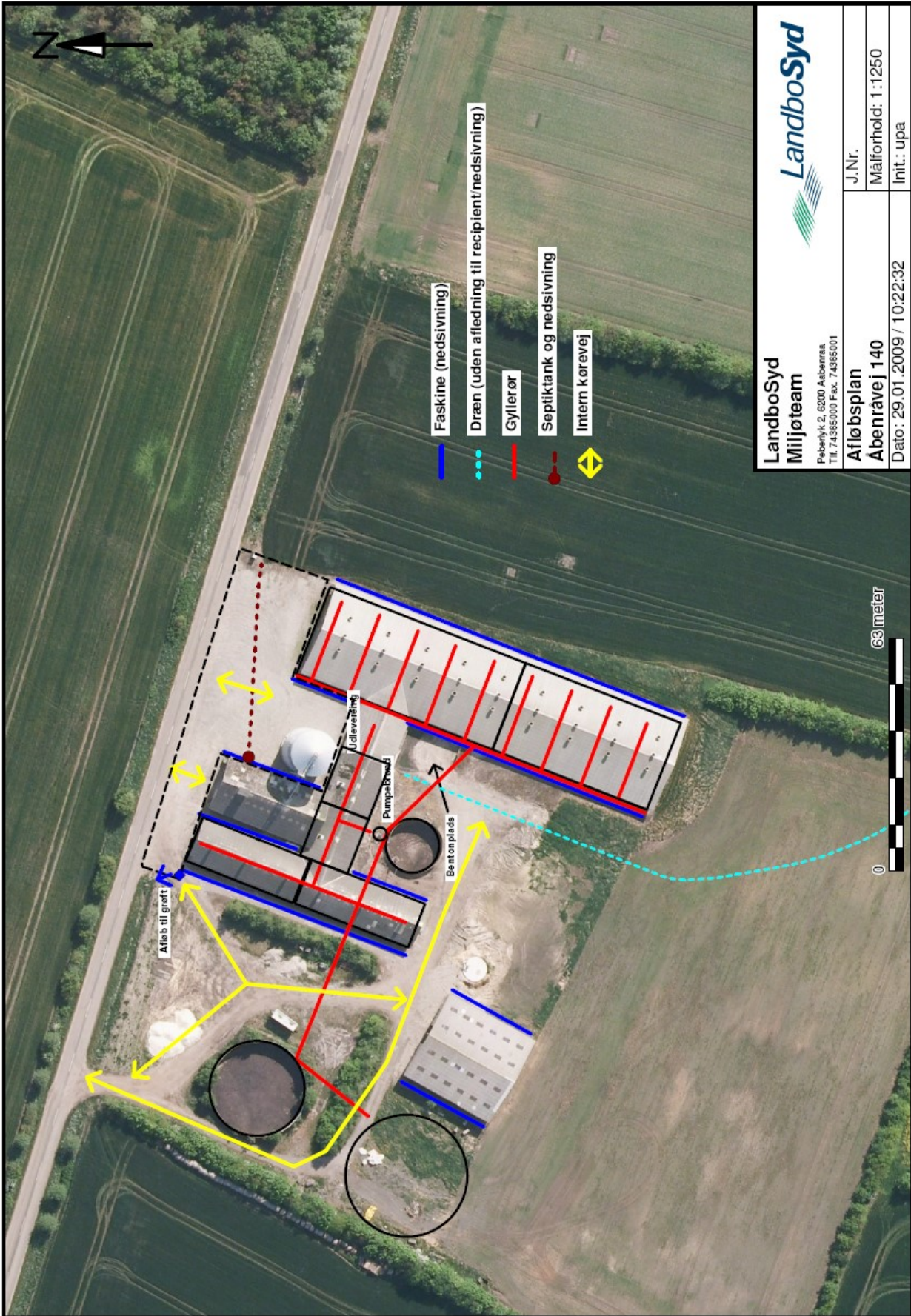
Bilag 1: Oversigtsplan over ejendom

Bygning	Grundplan	Bygnings-højde	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
Stald	2250 m ²	8 m	20 °	Røde mursten, gråt eternittag	Se pdf staldafsnit 1.1.5 og 1.1.6
Udleveringsrum	350 m ²	6 m	30 °	Røde elementer, gråt eternittag	Udlevering
Stald	275 m ²	6m	30 °	Røde elementer, gråt eternittag	Se pdf staldafsnit 1.1.3
Stald	275 m ²	6m	30 °	Røde elementer, gråt eternittag	Se pdf staldafsnit 1.1.4
Stald	500 m ²	6m	30 °	Røde mursten, gråt eternittag	Se pdf staldafsnit 1.1.1
Stald	500 m ²	6m	30 °	Røde mursten, gråt eternittag	Se pdf staldafsnit 1.1.2
Foderlade	500 m ²	8,5 m	20 °	Røde mursten og gråt eternittag	Foderanlæg
Tårnsilo	120 m ²	17 m	-	Stålblader	Kornopbevaring
Gyllebeholder	900 m ³	6 m	-	Grå elementer	Gødningsopb.
Gyllebeholder	2.500 m ³	4m	-	Grå elementer	Gødningsopb.
Ny gyllebeholder	5.000 m ³	6m	-	Grå elementer med overdækning	Gødningsopb.
Maskinhus	625 m ²	8m	15 °	Røde blikplader, gråt eternittag	Maskinhus

Bilag 1 fortsat: afløbsplan

Bilag 2: Staldopbygning

Staldafsnit	Dyrehold	Staldindretning	BAT-redegørelse
Slagtesvinestald (stald nr. 1.1.1) Overbrusning.	1334 slagtesvin 30-112 kg alternativt 1165 slagtesvin, 30-120 (44,78/43,77DE)	Drænet gulv + spalter (33/67) 300/280 stipladser	Stalden er indrettet med fuldspaltegulv, der ændres til drænet gulv + spalter (33/67).
Slagtesvinestald (stald nr. 1.1.2) Overbrusning.	1334 slagtesvin 30-112 kg alternativt 1165 slagtesvin, 30-120 (44,78/43,77DE)	Drænet gulv + spalter (33/67) 300/280 stipladser	Stalden er indrettet med fuldspaltegulv, der ændres til drænet gulv + spalter (33/67).
Slagtesvinestald (stald nr. 1.1.3) Overbrusning.	890 slagtesvin 30-112 kg alternativt 778 slagtesvin, 30-120 (29,88/29,23DE)	Drænet gulv + spalter (33/67) 200/187 stipladser	Stalden er indrettet med fuldspaltegulv, der ændres til drænet gulv + spalter (33/67).
Slagtesvinestald (stald nr. 1.1.4) Overbrusning.	890 slagtesvin 30-112 kg alternativt 778 slagtesvin, 30-120 (29,88/29,23DE)	Drænet gulv + spalter (33/67) 200/187 stipladser	Stalden er indrettet med fuldspaltegulv, der ændres til drænet gulv + spalter (33/67).
Smågrisestald 3 af 9 sektioner i nyere stald. (stald nr. 1.1.5) Overbrusning	13500 smågrise fra 7,2 - 30 kg. 77,14 DE.	To-klimastald med delvis spaltegulv 25-49%. 1900 Stipladser.	Stalden ændres fra slagtesvinestald med delvis spaltegulv 25-49%, til to-klimastald til smågrise.
Slagtesvinestald 2 af 9 sektioner i nyere stald. (stald 1.1.6) Overbrusning, biologisk luftvasker.	2715 slagtesvin 30-112 kg alternativt 2454 slagtesvin, 30-120 (91,15/92,20DE)	Delvis spaltegulv 25-49%. 610/590 Stipladser.	Stalden er indrettet med delvis spaltegulv 25-49%, desuden sættes der 2 biologisk luftvasker moduler på gulvudsug til reduktion af lugt og ammoniakemissionen. Der forventes en reduktion af lugt med 30 % og af ammoniak med 85 %. Luftvaskeren skal belastes med sit maksimale, der er 60.000 m ³ pr. time samlet, inden supplerende luftudsug sættes i gang.
Slagtesvinestald 4 af 9 sektioner i nyere stald. (stald 1.1.7) Overbrusning.	5430 slagtesvin 30-112 kg alternativt 4912 slagtesvin, 30-120 (182,29/184,55DE)	Delvis spaltegulv 25-49%. 1220/1180 Stipladser.	Stalden er indrettet med delvis spaltegulv 25-49%.

Stipladser	ansøgt
Smågrise	1900
Slagtesvin	2830/2704

Bilag 3.1: Aftalearealer og transportveje

Bilag 3.2: Aftalearealer og transportveje

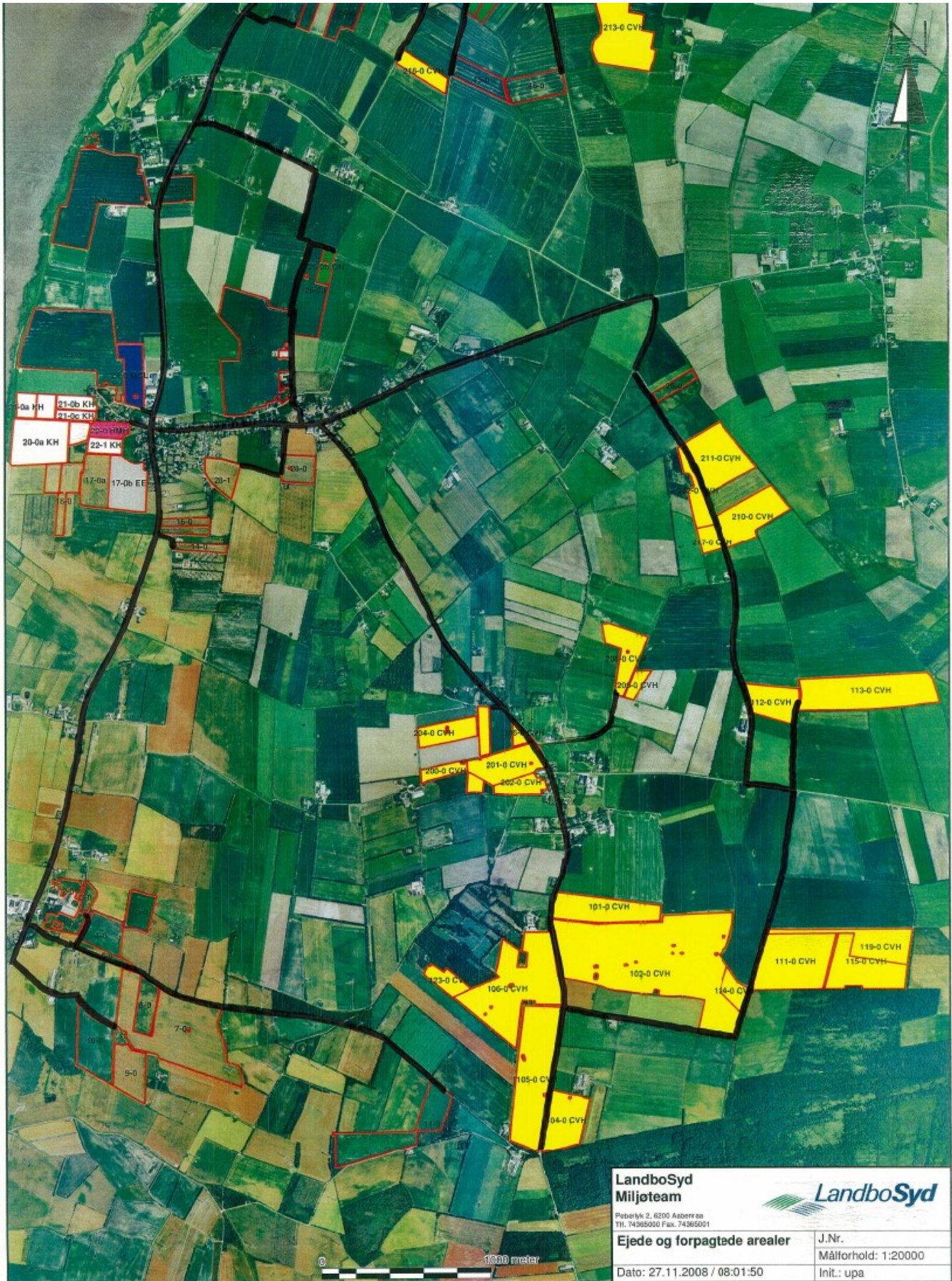
LandboSyd Miljøteam
 Pøstboks 2, 6200 Assens
 Tlf. 74365000 Fax. 74365001

LandboSyd

Ejede og forpagtede arealer	J.Nr.
Dato: 27.11.2008 / C8:14:37	Målforshold: 1:20000
	Init.: upa

Bilag 3.3: Aftalearealer og transportveje

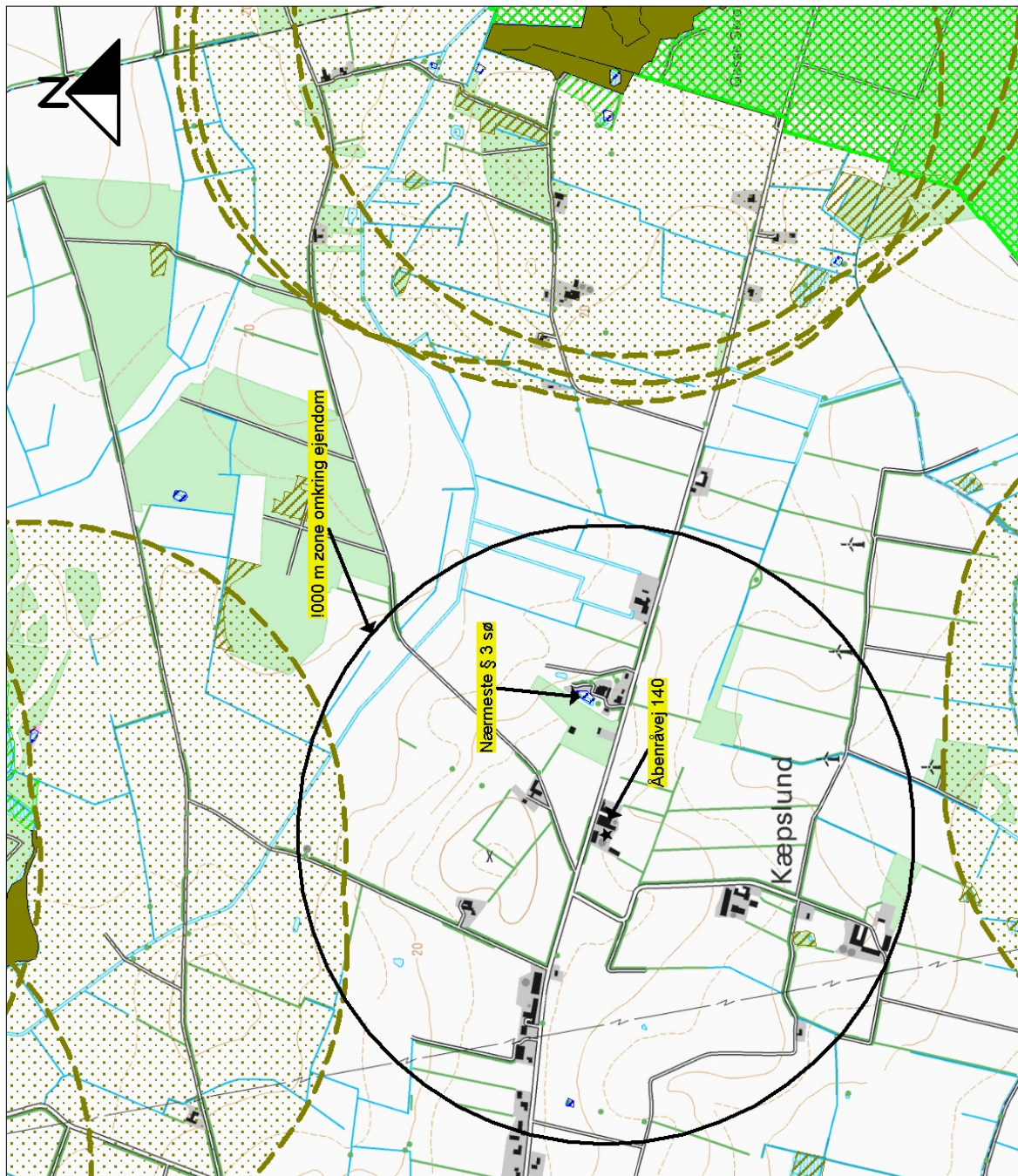

LandboSyd Miljøteam <small>Peberlyk 2, 6200 Aaberraa Tlf. 74365000 Fax. 74365001</small>		
Ejede og forpagtede arealer		
Dato: 27.11.2008 / 08:01:50		J.Nr. Målforhold: 1:20000 Init.: upa

Bilag 4: Ejendommen ift § 7 og § 3 natur samt natura 2000 områder

Projekt § 12 godkendelse Åbenråvej 140 Tander Kommune	Titel Bilag Signaturforklaring	<p>1000m Buffer § 7 mose</p> <p>§ 7 Højmoser</p> <p>Kommunegrænse</p> <p>EF Habitatområde</p> <p>Beskyttede naturtyper</p> <p>Eng Hede Mose Overdrev Strandeng Sø</p>	 <p>Orbicon Skovvej 14 8200 Århus N Telefon: 99 30 12 00</p> <table border="1"> <tr> <td>Projekt</td> <td>Åbenråvej 140</td> </tr> <tr> <td>Titel</td> <td>§ 12 godkendelse</td> </tr> <tr> <td>DIN</td> <td>1155320</td> </tr> <tr> <td>Date</td> <td>09.10.12</td> </tr> <tr> <td>Formål</td> <td>1:1000</td> </tr> <tr> <td>Blad</td> <td>1155320</td> </tr> </table>	Projekt	Åbenråvej 140	Titel	§ 12 godkendelse	DIN	1155320	Date	09.10.12	Formål	1:1000	Blad	1155320
Projekt	Åbenråvej 140														
Titel	§ 12 godkendelse														
DIN	1155320														
Date	09.10.12														
Formål	1:1000														
Blad	1155320														

Bilag 5: Udpegede naboer ift. anlæg

Signaturforklaring

★ = naboer der har haft godkendelsen i partshøring

Orbicon

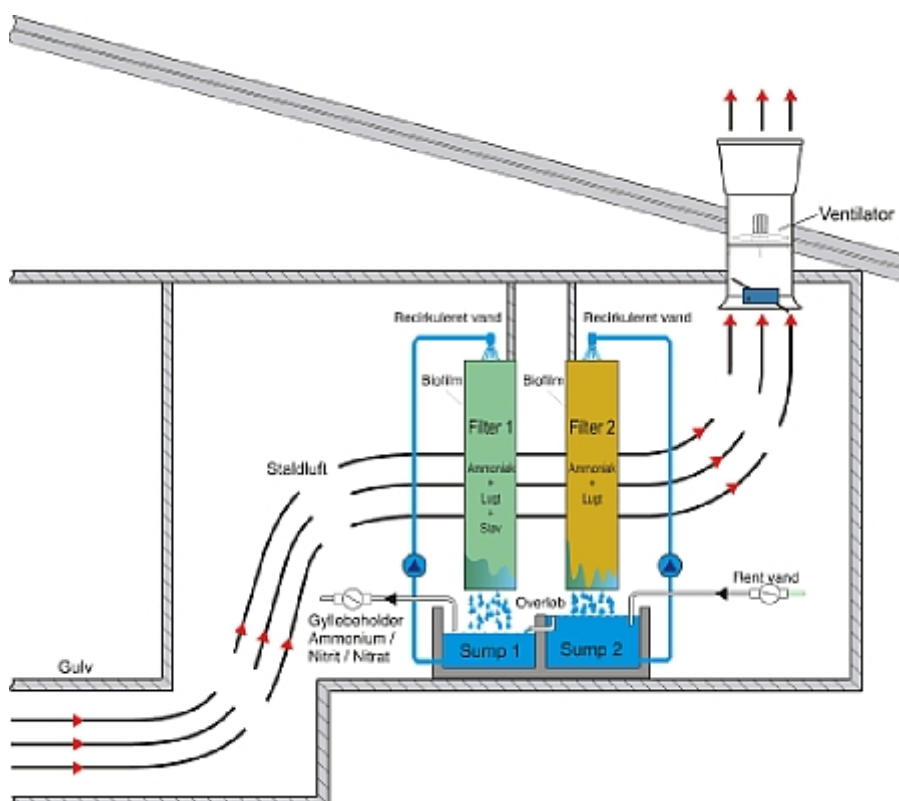
Gasværksvej 4
9000 Aalborg
Telefon: 99 30 12 00

Bilag 6: Luftvasker

Det generelle ammoniakkrav til 15 % ammoniak-reduktion for 2007 opfyldes ved etablering af delvis biologisk luftrensning i den nye slagtesvinestald i 2 sektioner.. Jf. beregninger i ansøgningssystemet reduceres med 27 kg N/år udover det der er nødvendigt for at opfylde kravet, når effekten af luftreneranlægget sættes til 85 %.

I det anlæg fra SKOV A/S, som der er indsendt oplysninger om i ansøgningen, passerer staldluften et to-trins filter, som bliver overrislet med recirkuleret vand, se figur nedenfor. I filter 1 opsamles staldluftens støv, som i en vis udstrækning danner grobund for de mikroorganismer, der nedbryder ammoniak og lugtstoffer.

I filter 2 sker der en yderligere nedbrydning og opsamling af ammoniak og lugtstoffer. Vandet fra filterhuset samles i en centralt placeret brønd med to sumpe. Sump 1 og 2 samlede vandet fra henholdsvis filter 1 og 2. Det vand der udskiftes fra sumpen overføres til gylletanken.

- Principkitse af biologisk luftrensning fra SKOV A/S.

Den biologiske luftrener er indrettet således at via udsugning føres afgangsluften fra to sektioner op til to luftrenerenheder på loftet. Afgangsluften fra stalden ledes gennem to filtre (pads), som konstant overrisles med vand således reduceres udledningen af ammoniak, lugtstoffer og støv. Filteret er belagt med en biofilm bestående af bakterier, som nedbryder lugtstofferne og ammoniak fra staldluften.

Jf. Meddelelse nr. 827 af 29.10.2008 fra Dansk Svineproduktion, den rullende afprøvning "Et af de forhold, som formodes at være afgørende for at opnå en høj renseseffektivitet, er, at den fysiske kontakt mellem staldluft og biofilm er optimal. En af metoderne til at opnå en god fysisk kontakt mellem staldluft og biofilm er et stort filterareal i forhold til luftmængden. Forsøget viser også at ammoniakreduktionen afhænger af, hvor stor en del af den samlede ventilationskapacitet, der renses på, her renses på al afgangsluft. Procentuelt var ammoniakreduktionerne 74 og 89 pct. for henholdsvis normalt og dobbelt frontareal ved maksimumventilation". Jf. Meddelelse nr. 830 fra Dansk Svineproduktion, den rullende afprøvning af 13.11.2008 viste denne dokumentation at filteret kan rense afgangsluften for ammoniak ned til 1 ppm og giver en 30 % reduktion ift. lugt.

Der er indsendt beregninger (bilag 7) fra producenten af filteret, på at hvis der etableres to moduler i det ansøgte projekt som hver er dimensioneret til at rense 30.000 m³ staldluft pr. time i hver af de 2 sektioner kan den krævede mængde ammoniak fjernes. Forudsætningen for denne fjernelse er at al afgangsluft dvs. op til 30.000 m³/time i hver af de 2 sektioner ledes gennem biologisk luftrensning med en rensningseffekt på ned til 1 ppm ammoniak. Ved installation af luftrensning i 2 sektioner med rensning af al afgangsluft viser beregningerne fra fabrikanten vha. staldvent program at der fjernes i alt 1150,6 kg N/år.

Med baggrund i forsøgene fra Dansk Svineproduktion og de indsendte beregninger er der sat vilkår til at ventilationsmængden (al afgangsluft) ledes gennem filteret og krav til filterets effektivitet. Der er desuden sat vilkår til registrering af vandforbrug og måling af ledningsevnen, da dette viser om anlægget er i kontinuert drift.

Det vurderes derfor at der ved en biologisk luftrensning, hvor der benyttes en luftrensning med en rensningseffektivitet på ned til 1ppm kan opnås den ansøgte rensningseffekt på 85 % for ammoniak og 30 % for lugt.

Bilag 7: Beregninger, dokumentation for biologisk luftrensning

Kunde: Åbenråvej 140

Forudsætninger

Antal producerede Grise	2454 stk	30-120 kg
Antal stipladser	590 stk	
kg N uden miljøtiltag	1258,9 kg N	
kg N der skal fjernes	0 kg N	

Beregning

Omregning til NH ₃ (17/14)	1,21 k
kg NH ₃ uden Miljøtiltag	1528,664 kg NH ₃

Antal sektioner	2 stk
Kg NH ₃ per sektion	764,3 kg NH ₃

Antal stipladser pr. sektion	295 stk
Antal prod. grise per sektion	1227 stk

Antal hold pr. år	4,16 hold/år
Antal dage pr. hold	87,8 incl 3 dage til tørring og vask

Disse oplysninger anvendes i StaldVent med en effektivitet på 1,0ppm efter luftrensning
Se vedlagte rapport med effektivitet i procent.

Rense effektivitet pr. sektion	91,39%
Fjernet kg NH ₃ pr. sektion	698,5 kg NH ₃ /år
Fjernet kg N pr. sektion	575,3 kg N/år

Staldvent 5.0

Projekt1 Slagtestald

Simulering 1

Dato 09-03-2009
 Klokkeslæt 10:40:04
 Projekt nr .....
 Beregner ..... KAL
 Side 1/2

Identifikation		Produktion				
Navn		SVIN	start	start	slut	slut
Gade/Vej	Åbenråvej 140		stk	kg	stk	kg
Post Nr.		Slagtesvin	295	30,0	295	120,0
By						
Telefon						
Fax						
E-mail						
Projekt	Projekt1	Produktion	Hold	Dage pr hold		84
Filnavn		Temp. kurve	7	Dage mellem hold ..		3
		Bygningsafsnit ...:				Slagtestald
		Bygningstype				Svinestald
Klima						
Staldklima	--	Fugtigt	Vpe model : Strøm / Feenstra	start	slut	
Fordampningsfaktor	--	0,90	Staldtemperatur	°C	21,0	18,0
Anden fugtkilde	kg/h	0,00	Relativ fugtighed	%	60,0	70,0
Anden varmekilde	W	0	Antal Vpe	kW	36,6	82,7
Ventilationssystem			Kontrolsystem			
Max ventilation	m ³ /h	29656				
Min ventilationsydelse start	%	6,0				
Min ventilationsydelse slut	%	10,0				
EI-forbrug ved max ydelse	W	1648				
Specifik ventilationsydelse	m ³ /Wh	18,0				
Minimum elforbrug	%	10,0				
Fugtstyring Ja/Nej	--	Ja				
CO2-styring Ja/Nej	--	Ja				
Setpunkt CO2-styring	Vppm	3000				
Regulerings prioritet	--	CO2				
Samlet elforbrug	kWh	15582	Regulering	Spændingsregulering med følgestyring		
Varmesystem			Produktionsperiode			
Max varmeeffekt	kW	15,3	Referenceår	TryRef		
Varmetilførsel op til x% af max vent	%	40,0	Start uge	1		
Direkte forbrænding	--	Nej	Slut uge	156		
Varmegenvinding Ja/Nej	--	Nej	Driftstimer i perioden	h	25344	
Varmevekslereffektivitet	%	0,0	Udetid i perioden	h	864	
Max luftmængde gennem veksler	m ³ /h	0,0	Samlet driftstid i perioden	h	26208	
Luft bypass	%	0,0	Antal hold i perioden	--	12,57	
Varmebehov total	kWh	77375	Varmeforbrug pr dyr	kWh	20,86	
Varmetilførsel anden varmekilde	kWh	0	Elforbrug pr dyr	kWh	4,20	
Varmegenvinding	kWh	0				
Varmetilførsel ekstern	kWh	77375				
Samlet varmetilførsel	kWh	77375				
Køling/befugtning						
Kølesystem	Spray-køling		Samlet vandforbrug til køling	kg	0	
Temperatur-setpunkt køling	°C	0,0	Max spray-mængde	kg/h	0,0	
Max tilladelig fugt i staldluft	%	0,0	Samlet kuldeydelse	kWh	0	
Max tilladelig udefugt efter opfugt.	%	0,0	Max køleeffekt	kW	0,0	
Max vandforstøvning	kg/h	0,0	Antal timer med køling aktiv	h	0	
Befugtningsystem	--	Spray	Samlet vandforbrug til befugtning	kg	0	
Setpunkt staldfugtighed	%	0,0	Max vandforbrug til befugtning	kg/h	0,0	
Min. temperatur med befugtning	°C	0,0	Ekstra varmebehov til befugtning	kWh	0	
Min. temp. for anvendelse af befugtning			Max varmebehov med befugtning aktiv ...	kW	0,0	
			Antal timer med befugtning aktiv	h	0	
Staldvent5.0 Copyright© 2004 Danish Exergy Technology / DjF-Forskningscenter Bygholm						

Staldvent 5.0

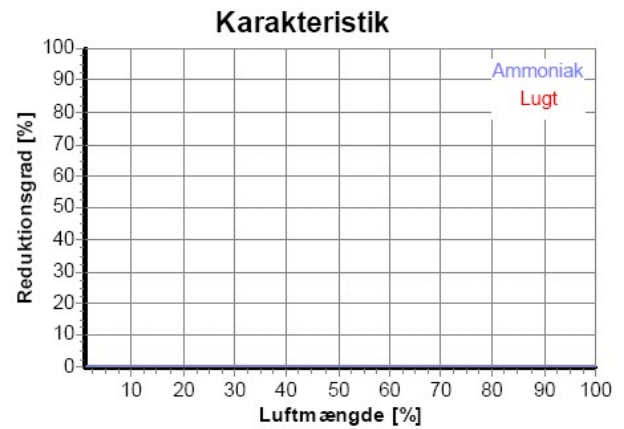
Projekt1 Slagtestald

Simulering 1

Dato 09-03-2009
 Klokkeslæt 10:40:04
 Projekt nr .....
 Beregner ..... KAL
 Side 2/2

Luftrensning

Max luftmængde gennem luftreenser	m ³ /h	29656
Reduktionsgrad ammoniak	%	100,0
Min ammoniakconc. efter luftreenser	Vppm	1,0
Reduktionsgrad lugt	%	0,0
Minimum lugtkonc. efter luftreenser	QUe/m ³	0,0
Luftmængde i simuleringperiode	m ³	2,78E+08
Luftmængde gennem luftreenser	m ³	2,78E+08
Luftmængde udenom luftreenser	m ³	0,00E+00
Luftandel gennem luftreenser	%	100,0
Ammoniakemission uden luftreenser	kg	2293
Ammoniakemission med luftreenser	kg	197
Ammoniakreduktion	%	91,39
Max lugtemission uden luftreenser	OUe/h	0
Max lugtemission med luftreenser	OUe/h	0
Lugtreduktion	%	0,00

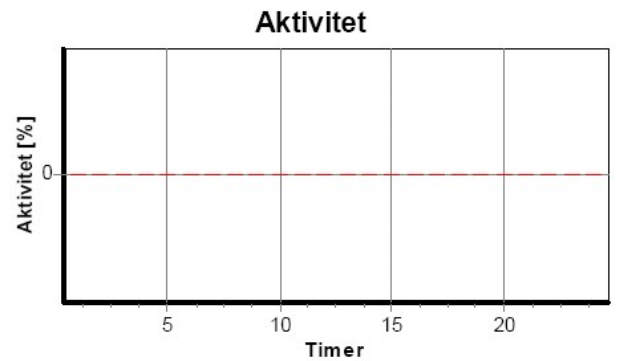

Typebetegnelse: NA
 Datafil ..... NA
 Luftreenser aktiv fra dag ..... dag 1

Ammoniak/Lugt

Ammoniak model	--	
CO2-koefficient	--	0,00000
Temperaturkoefficient	--	0,00000
Vpe-koefficient	--	0,00000
Ventilationskoefficient	--	0,01117
Lugtmodel	--	
CO2-koefficient	--	0,00000
Temperaturkoefficient	--	0,00000
Vpe-koefficient	--	0,00000
Ventilationskoefficient	--	0,00000
Datafil		090309 - Åbenråvej 140

Aktivitet

Statistik

	Timer	Procent		Timer	Procent
Staldtemperatur > setpunkt	4194	16,5	CO2 - koncentration > 3000 ppm	24	0,1
Staldtemperatur < setpunkt	1578	6,2	Indendørs NH3-koncentration > 25 ppm ..	0	0,0
Relativ fugt > setpunkt	4080	16,1	Max temperatur overskridelse	°C	10,1
Relativ fugt < setpunkt	8042	31,7	Max temperatur underskridelse	°C	3,2
Temperature > setpunkt - køling	3810	15,0	Max overskridelse relativ fugt	%	21,7
Fugtighed < setpunkt - befugtning	8042	31,7	Max underskridelse relativ fugt	%	40,3
Max staldtemperatur	°C	28,4	Max overskridelse CO2-koncentration	Vppm	161
Min staldtemperatur	°C	16,9	Max CO2 koncentration	Vppm	3161
Max relativ fugt	%	85,0	Max NH3-konc. før luftreenser	Vppm	32,1
Min relativ fugt	%	27,4	Max NH3-konc. efter luftreenser	Vppm	1,0
Max staldtemperatur med køling	°C	--	Max lugtemission før luftreenser	QUe/h	0,0
Min relativ fugt med befugtning	%	--	Max lugtemission efter luftreenser	QUe/h	0,0
Max ventilation	m ³ /h	29656	Ammoniakemission pr dyr	kg	0,053
Max varmeeffekt	kW	15,3	Lugtemission pr dyr	OUe	0,00
Max varmebehov til befugtning	kW	0,0			
Max køleeffekt	kW	0,0			

Staldvent 5.0

Projekt1 Slagtestald

Simulering Ar 2

Dato 09-03-2009

Klokkeslæt 10:41:31

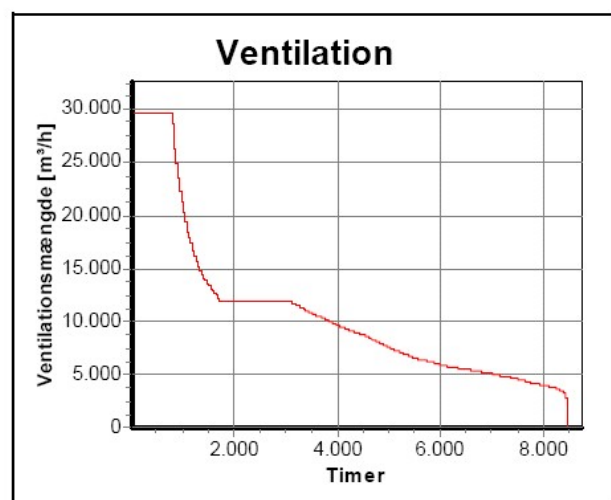
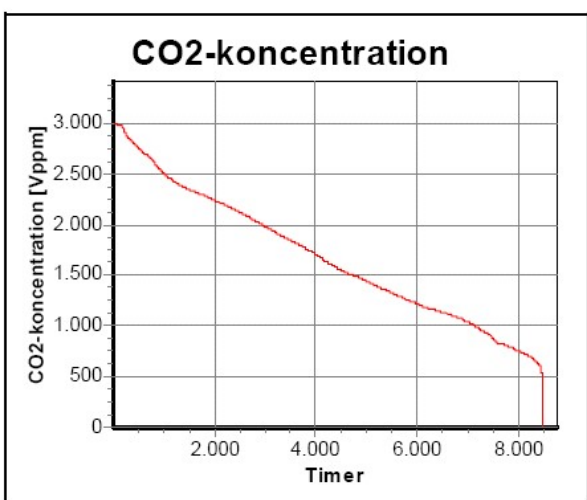
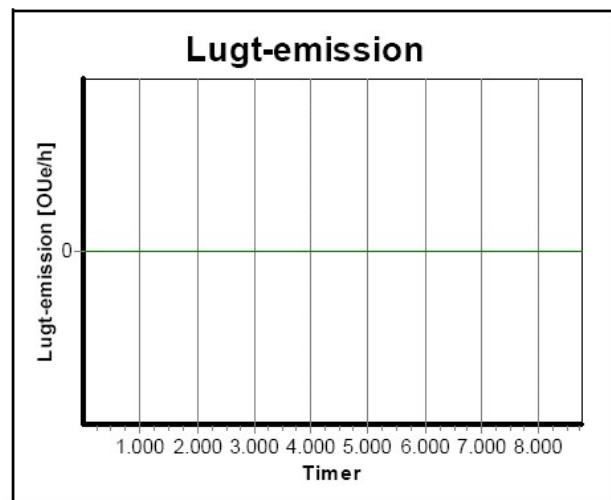
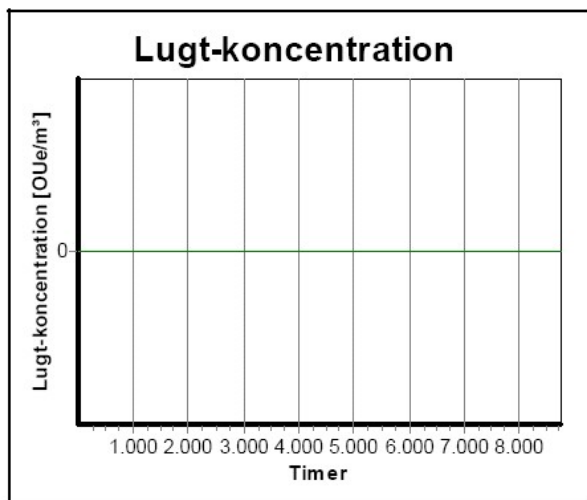
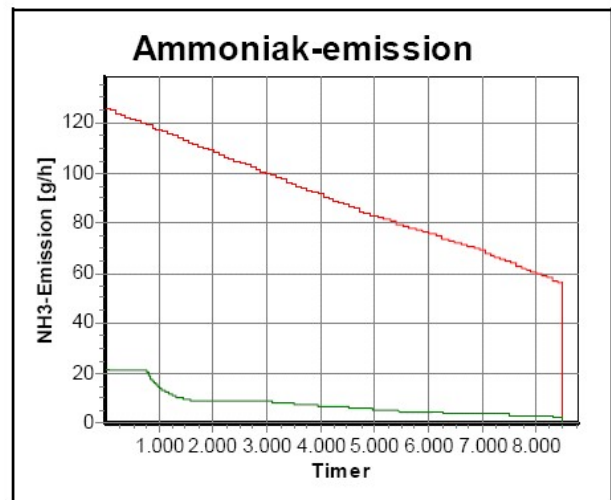
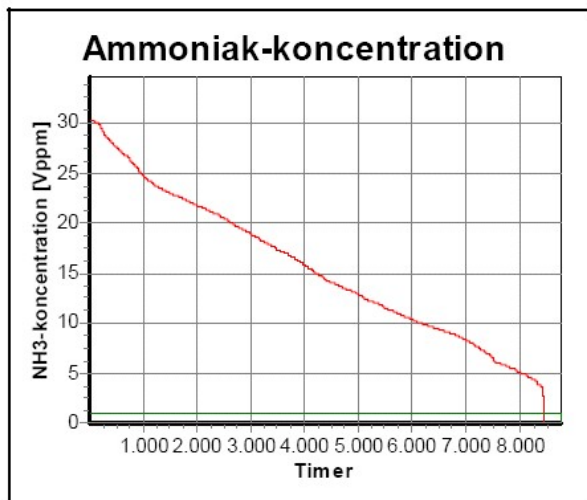
Projekt Nr .....

Udarbejdet af

Side .....

KAL

1/1

- Luftrensning Sim1 Sim2 Sim3 Sim4 Sim5 Sim6 Sim7 Sim8 Sim9 Sim10
+ Luftrensning Sim1 Sim2 Sim3 Sim4 Sim5 Sim6 Sim7 Sim8 Sim9 Sim10